

PLÁN SOCIÁLNÍ BEZPEČNOSTI

William Beveridge

VÝTAH Z BEVERIDGEOVY ZPRÁVY

Reprint Výtahu z Beveridgeovy zprávy:

Vydavatel: Masarykova demokratická akademie, z. s.

Obálka: Ondřej Crhák

Sazba: Tomáš Tichák

Korektura: Daniel Ort

Předmluva, Porazit pěticí obrů: Michaela Marksová, © 2018

Nové vydání Výtahu z Beveridgeovy zprávy respektuje gramatiku původního vydání. V textu se vyskytují odkazy na původní anglické vydání textu včetně odkazů na tabulky, které v českém výtahu ze zprávy nenaleznete. Viz také úvodní poznámka J. Fischera.

Původní plné znění Beveridgeovy zprávy naleznete mimo jiné na adrese:

<http://bit.ly/TheBeveridgeReport>

© Masarykova demokratická akademie, z. s. (2018)

ISBN 978-80-87348-45-1 (elektronická verze)

PORAZIT PĚTICI OBRŮ

Sociální demokraté Lev Winter a Gustav Habrman pět let po první světové válce zřídili systém veřejného zdravotního a důchodového pojištění, jehož základní prvky využíváme i dnes. Diskuse o změnách systému se i za první republiky vedly i po schválení zákona. Nejdůležitějším podnětem pro debaty se ale napříč celým světem stala britská Zpráva o sociálním pojištění a příbuzných službách.

Na těžko čitelný úřednický psaný dokument se ve válečné zimě roku 1942 stály ve Velké Británii fronty. A její autor, sir William Beveridge se díky své Zprávě stal zřejmě světově nejznámějším člověkem spojeným s myšlenkami univerzálního sociálního státu.

Beveridge sám přitom nebyl obyčejný úředník. Byl novinář i akademik. Narodil se koncem sedmdesátých let devatenáctého století v tehdy britské Indii. Pracoval od začátku dvacátého století v Toynbee Hall, londýnské nadaci na podporu chudých. Měl tedy přímou zkušenost s chudobou i v jejích nejbezohlednějších podobách.

Když v polovině roku 1941 dostal za úkol připravit návrh na změny v britském sociálním systému, rozhodl se ho využít zcela. „Nyní, kdy válka odstraňuje meziny jakéhokoli druhu,“ napsal o rok později do své Zprávy, „rýsuje se zřetelně příležitost využití zkušeností. Revoluční okamžik ve světové historii je dobou pro revoluce, ne pro přištipkaření.“

Beveridge tehdy zcela správně začal tím, že jeho Výbor zpracoval přehled tehdy existující, ovšem velmi roztříštěné a často jen velmi dílčí sociální legislativy. A jeho závěrem bylo ustavit systém, který by byl univerzální. Uvažoval tedy obdobně jako za naší první republiky Habrman s Wintrem a jak dlouhodobě přemýšlí i sociální demokracie.

Sám Beveridge si pak za svůj cíl vytkl boj s „pěti obry“. Těmi obry podle něj byly: Nouze, Nemoc, Nevědomost, Špína s bídou a Zahálka. Myslím si, že je dobré se na svět sociální politiky dívat takto.

Sociální podpora je tu proto, aby nebyla nouze. Aby byli lidé zdraví. Aby měli všichni prostor vzdělávat se. Aby nikdo nežil v bídě, jakou znali nejen Britové ze svých hornických kolonií a dělnických předměstí, ale jakou přesně popisuje i Karel Čapek ve svých Obrázcích z domova. Aby stát mohl účinně potírat nezaměstnanost (což je jeden z významů zahálky ve slovníku první republiky).

Základní prvky systému, který William Beveridge uprostřed druhé světové války navrhl poválečné Velké Británii, byly právo a univerzalita. To znamena-

lo, že na sociální podporu mám nárok ve chvíli, kdy nastane situace popsaná zákonem. A to právo mi přísluší bez ohledu na obsah mé peněženky nebo stav mého bankovního konta.

Dnes sice musíme přemýšlet, zda máme dostatek prostředků na podporu pro všechny lidi. To, že je systém univerzální, je ale výhodné v tom, že ze sociální ochrany nikdy nevypadne střední vrstva. Ta pak má na zachování sociálního státu největší zájem. A díky sociálnímu státu nejúčinněji podporuje demokratickou politiku.

Třetím důležitým prvkem bylo, že součástí sociální politiky je spolupráce mezi člověkem, který má na sociální podporu nárok, a státem, který ji poskytuje. Proto třeba potřebujeme dobře obsazené úřady práce, aby skutečně mohly s lidmi bez placeného zaměstnání pracovat. Spolu s tím je potřeba podporovat i různé projekty aktivní politiky zaměstnanosti.

Beveridgova zpráva byla oficiálně předložena 20. listopadu 1942 a už v lednu 1943 byla vydána v českém překladu naší londýnskou exilovou vládou. Myslim, že není potřeba lepší doklad toho, s jakým zájmem tehdy zrod moderního sociálního státu naše demokratická politická reprezentace sledovala. A věřte mi, že číst Beveridgovu zprávu je velmi zajímavé i dnes.

Michaela Marksová

ministerně práce a sociálních věcí (2014–2017)

PLÁN SOCIÁLNÍ BEZPEČNOSTI

Výtah z Beveridgeovy zprávy

Přeložil a poznámkami opatřil
DR. JIŘÍ FISCHER

Svazek 15

Politická knihovna „Čechoslováka“

VÝTAH
Z BEVERIDGEOVY ZPRÁVY
O SOCIÁLNÍM POJIŠTĚNÍ
A PŘÍBUZNÝCH SLUŽBÁCH

S předmluvou
SIRA WILLIAMA BEVERIDGE
k československým čtenářům a s úvodem
JÁNA BEČKY,
ministra sociální péče

Přeložil a poznámkami opatřil
DR. JIŘÍ FISCHER
2/6d.

Překlad byl pořízen z anglického originálu „Report on Social Insurance and Allied Services“, London, H.M. Stationery Office, 1942 Cmd. 6404, s laskavým svolením Controller of H.M. Stationery Office.

KRUH PŘÁTEL ČS. KNIHY

Karel Čapek: Povídky z obou kapes	2/6
Alois Jirásek: Filosofská historie	3/6
Jan Neruda: Výbor z Povídek malostranských	3/6
Antoni Slonimski: Alarm. Přeložil Viktor Fischl, kresby Felixe Topolského ...	3/-
Před ohnivým drakem. Z básní odbojného Slovenska	3/3
Myšlenky Františka Palackého	2/6
Pravidla českého pravopisu. Váz. 4/-, neváž.....	3/-
Otakar Odložilík: Nástin českosl. dějin	4/-
O Anglii a Angličanech	3/-
Dr. G. Winter: To není konec Francie	5/-
Dr. Edward Beneš: Demokracie dnes a zítra..... I. díl	2/6
(Tři roky druhé světové války) II. díl	2/6

ADMINISTRACE „ČECHOSLOVÁKA“

Fursecroft

Brown and George Streets, London, W. 1.

AMBassador 2281

Sir William Beveridge

PŘEDMLUVA K ČESKOSLOVENSKÝM ČTENÁŘŮM

Otázky, jimiž se zabývá sociální pojištění, jsou společné všem zemím. Ve všech státech jest přerušována výdělečná činnost nemocemi či úrazy, končí se vysokým věkem anebo živobytí jest náhle přerušeno smrtí živitele rodiny; ve všech zemích jest třeba nějakého opatření, ať již v podobě pojištění nebo jiné, pro případ nezaměstnanosti, to znamená pro případ nevyhnutelné nepravidelnosti v poptávce po určitých druzích práce; ve všech státech vyvstávají mimořádná vydání při narození dítěte, úmrtí nebo sňatku, pro která často nepostačují pravidelné výdělky pracujících. Není proto divu, že ve všech zemích tvoří sociální pojištění a ostatní opatření pro případ přerušení nebo ztráty výdělečné schopnosti nebo pro úhradu mimořádných vydání velkou a stále rostoucí část zákonodárství a že jsou předmětem společného studia odborníků v různých státech.

Obdobnost problémů neznámá, že v různých zemích jest třeba naprosto totožných opatření nebo, že sociální pojištění bude všude sledovat totožné nebo velmi obdobné zásady. Británie jest malá, vysoce průmyslová země bez neodvislého zemědělského stavu, se stejnorodým obyvatelstvem, mající obdobné životní standardy po celé zemi a zavedený zvyk přispívati na sociální bezpečnost a silně vyvinuté ústrojí pro dobrovolné pojištění ve „friendly societies“ a odborových organizacích. Všichni tito činitelé přispívají různým způsobem oné podobě sociálního pojištění, jaká se v Británii vyvinula — poskytování jednotných sazeb požitků za jednotnou příspěvkovou sazbu, bez různění podle výše výdělku nebo pojistného rizika. Forma sociálního pojištění, jež se hodí pro Británii, nemusí se hoditi pro zemi, která jest daleko větší a méně hustě obydlená, která jest mnohem více zemědělská a má daleko větší počet samostatných rolníků, nebo ve které, jako na př. ve Spojených státech severoamerických, vyskytují se značně větší rozdíly v životním standardu v různých jejích částech.

Přesná podoba opatření, jež mají přinést v každé zemi příjmovou bezpečnost jejím občanům, má býti přizpůsobena podmínkám té které země. To, co činí jeden stát na tomto poli, nemůže se dotknouti nepříznivě ostatních států a není důvodu, proč by některá země se měla snažiti otrocky napodobovati zemi druhou. Otázky sociální bezpečnosti jsou podstatně otázkami, jež mají řešiti vlády jednotlivých států a jsou součástí národní kultury.

Uznání této skutečnosti neznámá, že by to, co činí jeden stát v tomto oboru, nebylo bez významu pro státy ostatní; naopak, měl by se tomu přikládati velký význam, ze třech důvodů:

Za prvé, srovnávací studium odborníků každé země toho, co bylo učiněno ve státech ostatních, jest i poučné i povzbuzující.

Za druhé, ježto lze očekávati, že bude obnoven pohyb lidí z jedné části světa do druhé v hledání možností živobyčí, jest žádoucí, aby systémy jednotlivých států, ať se již jakkoliv různí mezi sebou, umožňovaly takové pohyby a nikoliv jim zabraňovaly a aby proto obsahovaly v sobě ustanovení, umožňující osobám, které se stěhují ze země do země, ať již na trvalo nebo přechodně, takovéto přesídlování, aniž by ztrácely bezpečnost. Jestliže se taková osoba stěhuje na trvalo, má jí býti umožněno, aby přenesla s sebou některá ze svých práv, nabytých v mateřské zemi; přesídlí-li taková osoba přechodně, má se jí umožniti, aby podržela své nároky na opatření, plynoucí ze sociální bezpečnosti ve vlastní zemi.

Za třetí — a to jest patrně dnes nejhlavnější ze všech důvodů — podepsání Atlantské charty, s jejím závazným ustanovením o spolupráci všech spojeneckých států, sledující zvýšení životních standardů a sociální bezpečnosti, jest symbolem jejich společné víry ve věci, za kterou bojují. Návrhy tohoto mého Reportu, řešící otázku, jak přinést britským občanům osvobození od nouze, jsou pokusem, jak přeměnit slova Atlantské charty v činy. Nezabývají se tím, jak zvětšiti bohatství britského lidu, avšak tím, jak rozdělit ono bohatství, jež zde bude, jako celek a to tak, aby nejdříve byly řešeny věci nejdůležitější, základní hmotné potřeby. Moje návrhy jsou vyjádřením přesvědčení, že cílem, jež musí sledovati vláda v míru i ve válce, není sláva vládců či ras, nýbrž štěstí každého jednotlivce. Moje návrhy nejsou výrazem pokusu jednoho národa, jak získati pro jeho občany výhody na úkor jejich druhů v boji za společnou věc, nýbrž příspěvkem této společné věci.

Jsem proto velmi rád, z mnoha důvodů, že vláda Československé republiky uznala za vhodné poříditi znění mých návrhů v české řeči. Mezi Československem a Británií jest mnoho společného, co do velikosti území, vysokého stupně industrialisace, houževnatosti národní povahy. Jest zde však jeden smutný rozdíl mezi podmínkami Československa, dlouho obsazeného a pustošeného našim společným nepřitelem a podmínkami Britanie, jež byla ušetřena všeho až na neúčinné letecké nálety. V Československu bude třeba ohromného předběžného díla hmotné rekonstrukce. Až toto dílo bude skončeno, uvolní se cesta k trvalému přetvoření institucí tak, aby se odstranila metla nezaměstnanosti a nouze, působené ztrátou výdělku. Jestliže něco z toho, co jsem napsal a jež jest nyní vydáváno v tomto překladu, může prospěti československému národu, dáti mu naději na bezpečnější svět pro všechny jeho občany, budu se tím více cítiti šťastným v práci, k jejímuž vykonání jsem byl povolán v této zemi. Ať se činí zde na tomto poli cokoliv, jest to myšleno jako pomoc a povzbuzení pro naše spojení.

Ján Bečko

SOCIÁLNA BEZPEČNOSŤ ZAISTÍ MIER NÁRODOM A SVETU

Britský plán sociálnej bezpečnosti, novembra 20. 1942, predložený W. H. Beveridgeom verejnosti za účelom diskusie, stretol sa s kritikou priaznivou. Pri tejto kritike videli a poznali sme, že plán na sociálnu bezpečnosť, spôsob jeho predloženia a prijatia verejnou mienkou má v sebe niečo špecificky britského. Válečné úsilie vyznačuje sa najväčším vypätím síl národa na každom mieste. V tejto dobe sa sústreďuje veľký aparát odborných síl pri práci na diele veľkého spoločenského významu. Samotná príprava tak významného diela vyžaduje uvedenie do pohybu všetkých spoločenských vrstiev a môže ich znervozniť až do vytrženia. Nič sa nestalo takého ani behom odborných príprav a ani behom diskusie verejnej. Britské odborové organizácie plán sociálnej bezpečnosti prijímajú za základ jednaní ďalšieho. Pre toto ich zdržanlivé stanovisko nikto sa necíti byť dotknutý na svojej prestýži. Nikde žiadna porucha, všetko ide vpred svojim tempom. Povedzme si, ako by to bolo u nás v takomto prípade? Velmi jednoducho, prehlásilo by sa za povážlivé s niečim podobným narušovať národnú jednotu. Z Veľkej Británie odnesieme si mnoho poučného, ale poučenie, ktoré sme získali v tomto konkrétnom prípade ostane vysoko nad všetkým a budeme sa k nemu vracieť v našom praktickom živote dosť často. V danom prípade neide o disciplínu vnutenú alebo strojenú, ale o vedome dobrovoľnú a to na všetkých miestach a vo všetkých vrstvách britského národa.

Myslím, že nie je dnes časové zisťovať a srovnávať čo je lepšie a pokrokovejšie v sústavách sociálneho poistenia štátov, v ktorých je toto dielo už dávnejšie uzákonené. Československá republika patrila k štátom pokrokového sociálneho zákonodarstva hneď od svojho vzniku. Československé Revolučné Národné Shromaždenie prejednálo a schválilo *prvý zákon* o osem hodinovej dobe pracovnej. Týmto zákonodárnym aktom bol položený základ a daný smer k pokroku a demokracii v obore sociálnej politiky československej na celú budúcnosť.

Britský plán sociálnej bezpečnosti v celom svojom súhrnu vecne i formálne je odvodený z vývoja vlastného len Veľkej Británie. Niet v ňom nič cudzieho, napodobeného. Prejavuje sa v ňom plne britský národný intelekt. Túto skutočnosť treba vyzdvihnúť z toho dôvodu, že ide o prvé veľké dielo politické, majúce povahu zásadnú v obore rekonštrukcie poválečného sveta. Toto dielo je ukazovateľom, ako britský národ hodlá využiť víťazstva tejto vojny, keďho bude dosiahnuté... I keď dielo toto nesie na čele svojom smelý a odvážny názov: „Plán sociálnej bezpečnosti,“ vo svojom zdôvodňovaní vecne zisťuje, že sociálne poistenie samo

o sebe je len jeden výsek z celkového súhrnu sociálnej politiky pokrokovej. Jeho účelom je odstrániť biedu na najnižší možný stupeň, odstrániť nemoce, nevedomosť, špinu a zahálku. Nakoľko vážne a zodpovedne je tento úkol mienený, zrejme je i z toho, že sa doporučuje utvorenie zvláštneho Ministerstva sociálnej bezpečnosti, aby sa takto úplnejšie dosiahlo sjednotenia sociálnej bezpečnosti. Do pôsobnosti tohto bude patriť: 1) sociálne poistenie; 2) štátna podporná pečlivosť; 3) dozor na dobrovolné poistenie; 4) prevezme dosavadnú sociálnu agendu od ústredných úradov. To znamená, že správa sociálneho poistenia bude plne v rukách štátu, nebude samosprávnych orgánov složených z poistencov a zamestnávateľov. Dľa našej praktickej zkusenosti samospráva je dobrá, i keď ide o inštitúciu, akou je autoritou štátu stanovené povinné sociálne poistenie. Predpokladaná organizačná a administratívno-správna sústava odpovedá dosavadnému vývoju a povahe britského národa. Plán ustanovuje zásadu povinného poistenia a obsahuje aj niektoré novoty *rázu zásadného* proti nášmu soc. poisťovaciemu zákonodárstvu.

a) Poistná povinnosť vzťahuje sa aj na manželky v domácnosti, čím sa rozumejú vydaté ženy v pracovnom veku. Poistné príspevky za manželku bude platiť manžel zo svojho zárobku. Toto poistenie oboch manželov má svoje materiálne výhody v dňoch nepohody, lebo príjmy z poistenia plynúce sú závislé na výške príspevkovej sadzby a na dĺžke členskej doby, bez skúmania hmotných pomerov poistencov a poskytujú sa tak dlho, ako je toho potreba, t.j. kým sa poistenec nestane znovu plne práceschopným, alebo kým nedostane znovu zamestnanie.

b) Povinné platenie príspevkov na deti. Tak ako sa doporučuje, znamená to zásadné nové pojmá účelu, pre ktorý sa príspevkov na deti poskytuje a zároveň stanoví sa nový vzťah — pomer — spoločnosti k deťom. Toto sa určuje tým, že platenie príspevku na deti ukláda sa štátu, teda z výnosu daňového a vôbec nie z poistných príspevkov. Toto doporučení odôvodňuje sa takto: Základy zdravého života národa musia spočívať na deťoch. Príspevky na deti treba považovať za pomoc rodičom v plnení ich povinností voči deťom a ako prijatie nových povinností a novej zodpovednosti spoločnosti o deti. Príspevkami štátu na deti vyjadruje sa priamy záujem spoločnosti o deti. Ide tu o vytvorenie zdravého fundamentu poválečnej politiky populačnej. Tohoto sa opravdu plne dosiahne predpokladanou veľkorysosťou príspevku na deti, plateného štátom.

c) Poistenie proti nezamestnanosti dáva najmarkantnejší ráz celému plánu sociálnej bezpečnosti. V odôvodnení potreby tohoto poistenia mimo iného uvádza sa: Možnosť úplnej kontroly väčších výkyvov dobrého a špatného obchodu, kto-

ré sú označované výrazom „hospodársky cyklus“, nebola dosiaľ objavená; zem, ako je Britania, nutne potrebuje vývoz, aby mohla platiť za suroviny, nemôže byť imúná k dôsledkom zmien v šťastí alebo v hospodárskej politike ostatných zemí. Čo k tomu povedať? Je možná izolovaná sociálna bezpečnosť jednotlivých štátov? Tak ako nebola možná v minulosti, nebude možná ani v budúcnosti. Sám systém poistenia v nezamestnanosti ako sa v pláne doporučuje zodpovedá povahe a hospodárskemu charakteru zeme, ktorý, ako sa predpokladá, má sa zachovať aj po tejto vojne, ovšem plán sociálnej bezpečnosti treba posudzovať s hľadiska celku a nie dľa niektorej jednotlivosti. Poistenie v nezamestnanosti tak, ako je doporučované, priznáva nezamestnanému nárok na podporu tak dlho, kým nedostane znovu prácu. I na tomto mieste vyjadruje sa rýdzoť britskej povahy.

V tejto celkovej sústave sjednoteného sociálneho poistenia ustanovujú sa nové stupnice odškodnenia podnikových úrazov a nemocí z povolania.

Organizácia finančného hospodárstva má pozostávať zo samostatného fondu sociálneho poistenia, vybudovaného z príspevkov zamestnancov, zamestnávateľov a štátu. Tento fond bude spravovať Ministerstvo sociálnej bezpečnosti.

Doporučovaný plán sociálnej bezpečnosti zahrnuje v sebe všetky druhy poistenia, bez premiových rezerv, v odbore poistenia invalidného a starobného. Príjmy fondu budú väčšinou pozostávať z príjmu za príspevky od zamestnancov a zamestnávateľov. To znamená, že výška príspevkov bude závislá na výške požitkov poskytovaných poistencom, a súhrnu ostatných výdajov. Požitky budú tvoriť protihodnotu príspevkov. Týmto odpadnú výčitky — hlavne pre nezamestnaných —, že berú zadarmo peniaze od Štátu, ako to bolo dosiaľ. Znamenite pojaté s hľadiska mravnosti a dôstojnosti nezamestnaných.

Viazanie príjmu fondu sociálneho poistenia väčšinou na príspevky zamestnávateľov a zamestnancov je odvodené od toho, že príjmy vlády musia byť obrátené na organizovanie a zaistenie zamestnanosti. V tomto je smysel širokej zodpovednosti vlády. Aby sa táto myšlienka mohla prakticky uskutočniť, bude zaiste potrebné ďalších zákonných opatrení štátne-hospodárskych.

Raport poukazuje, že proti skúmaniu hmotných pomerov poistencom je živelný odpor, preto lebo sa posudzuje ako trest za vlastné šetrenie a ukladanie penny k penny pre dni nešťastia.

K tomuto raport dodáva: *Voľné nakladanie s príjmom považuje sa za podstatný prvok občianskej slobody.* Ďalšie podrobnosti zdôvodnenia príčin pre poskytovanie požitkov poistencom bez ohľadu na ich majetkové pomery najde čitateľ v pláne sociálnej bezpečnosti.

Plán sociálnej bezpečnosti vynímá lekársku službu zo sociálneho poistenia a prenáša túto na ústredné úrady, ktoré sú zodpovedné za zdravie národa a za opatrenia preventívne alebo liečebné. Tieto zdravotné úrady majú poskytnúť poistencovi v době jeho nemoci všetko čo potrebuje, bez ohľadu na príspevkové podmienky v jednotlivom prípade, aby sa čím skorej obnovila jeho práceschopnosť. Toto doporučení odôvodňuje sa nasledovne: Vrátiť nemocnú osobu do stavu zdravého je povinnosťou štátu. Nemocná osoba má prednosť pred akýmkoľvek iným ohľadom. Tento predpokladá, že je v súlade s definíciou cieľa lekárskej služby tak ako sú tieto doporučené v návrhu predbežného raportu: Medical Planing Commission of the British Medical Association. Dľa tohoto má byť zavedený systém lekárskej služby smerujúcej k dosiahnutiu skutočného zdravia, čo predpokladá poskytnúť jednotlivcovi všetky potrebné lekárske služby všeobecné a špeciálne, doma alebo v ústave. Takto poskytovaná liečebná a zdravotná služba je bezplatná.

Plán sociálnej bezpečnosti, tak ako sa doporučuje, je možné uskutočniť v každom spoločenskom zriadení, i jeho osnovatelia mimo iného tlumočia svoje hľadiská na sociálnu bezpečnosť následovne:

Sociálna bezpečnosť má sa dosiahnuť *spoluprácou* medzi štátom a jednotlivcom. Štát preto, že organizuje bezpečnosť, nemá podväzovať podněty a možnosti podnikania (iniciatívy) a zodpovednosti; zavedením národného minima má zvýšenú možnosť podporovať dobrovolnú činnosť jednotlivcovu, smerujúcu k dosiahnutiu niečoho viacej, ako je toto minimum.

Je pravda, že sústava sociálneho poistenia, zavedená v akejkoľvek právnej forme je v každom štáte prispôsobená pomerom a zvyklostiam dosiaľ nasbieraným, dlhým vývojom daným potrebami toho ktorého štátu. Ničmenej pomery nútia všade k opatreniam sociálnym, za ktoré celé desiatky rokov bojovalo moderné robotnícke hnutie.

Londýn, v januári 1943.

minister sociálnej pečlivosti

ÚVODNÍ POZNÁMKA

Účelem tohoto překladu několika výňatků z Beveridgeova Reportu jest seznámiti československého čtenáře s hlavními jeho zásadami. Necht' překlad slouží těm, kteří mají o věc všeobecný zájem, jako zkrácený výtah, přinášející podstatné části díla, avšak nezatížený příliš odbornými podrobnostmi. Tento překlad má však býti též úvodem do podrobného studia anglického originálu pro ty, kdož neovládají dostatečně angličtinu a hlavně její odborné názvosloví a britské sociální instituce, jež mají někdy zvláštní rysy ne u nás dosti obvyklé. Proto též překlad neuzívá vždy našich technických výrazů, nýbrž často dává přednost doslovnému překladu, který se může zdáti příliš otrockým. Proto též jest k překladu většinou připojen příslušný anglický termín, a proto jsou též k textu připojeny vysvětlivky. Tyto poznámky někdy přinášejí krátké srovnání se zákonodárstvím naším. Toto srovnávání budiž pokládáno pouze za pomůcku k usnadnění lepšího pochopení textu a za nic více.

Není pochyby o tom, že skutečné a podrobné srovnání britských institucí a toho, co navrhuje Report s tím, čeho jsme dosáhli za dvacet let trvání republiky, by bylo nanejvýše zajímavé a poučné. Přesahovalo by to však rámeček této krátké publikace a vyžádalo by si to mnohem delšího času k vydání. Pro snadnější orientaci těch, kdo hodlají blíže studovati originál, bylo ponecháno původní očíslování jednotlivých paragrafů i jednotlivé odkazy na ně, i když nebyly příslušné části pojaty do tohoto výtahu. Z téhož důvodu se připojuje k překladu podrobný obsah celého Beveridgeova díla.

Kromě části první a šesté Reportu, jež jsou pro čtenáře nejsrozumitelnější a jež tvoří základ anglického zkráceného vydání (*The Beveridge Report in Brief, H.M.S.O.*), jsou do spisku pojaty ještě některé kratší výňatky a statistiky, o nichž lze souditi, že vhodně doplní zásady, nastíněné v části první a šesté.

Na konec budiž připojena překladatelova omluva: překlad nevyniká vybroušeností, ba naopak. Bylo však třeba voliti mezi brzkým vydáním této aktuality nebo dlouhým pilováním překladu, jež by však vydání značně zpomalilo; i anglické znění totiž nese na svém slohu neklamné známky chvatu, se kterým bylo pořizováno.

28. 12. 1942

Dr. J. F.

Část první

ÚVOD A STRUČNÝ OBSAH

1. Meziministerský výbor pro sociální pojištění a příbuzné služby¹⁾ byl jmenován v červnu 1941 státním ministrem v tehdejší době zodpovědným za řešení rekonstrukčních otázek. Výboru bylo dáno za úkol „poříditi přehled existujících oborů sociálního pojištění a příbuzných služeb, včetně dělnického pojištění úrazového²⁾ se zvláštním zřetelem na vzájemný poměr jednotlivých oborů mezi sebou a vypracovati příslušné návrhy.“ Bylo tudíž prvním úkolem Výboru poříditi přehled a druhým učiniti doporučení. Z důvodů uvedených níže v § 40 povinnost podati doporučení byla později uložena pouze předsedovi Výboru.

Přehled a jeho výsledky

2. Jednotlivé obory sociálního pojištění a příbuzné služby, o nichž byl Výbor povolán poříditi přehled, vyrůstaly postupně a po částech. Vyjma chudinského práva,³⁾ jež pochází z doby Alžbětiny, zkoumané obory jsou výplodem po-

¹ Inter-departmental Committee on Social Insurance and Allied Services. Pojem „příbuzné služby,“ jak ho Report užívá, obsahuje ony druhy sociální péče, jež doplňují soustavu sociálního pojištění. V Británii jest obvyklý výraz „Social Services,“ zahrnující v sobě sociální péči a různou podpůrnou činnost, jež především poskytuje pomoc těm, na něž se pojištění nevztahuje, nebo jejichž nárok na dávky z pojištění byl vyčerpán nebo těm, kteří ho ještě nenabýli. Sociálními službami se dále rozumí hlavně různé druhy služby zdravotní a léčebné, chudinská péče, péče o dítě a konečně i školství, pokud snad není na zcela soukromém základě. K tomu srovnej na př. P. E. P., „The British Social Services,“ London 1937: tyto služby jsou „souborem opatření, různých se značně mezi sebou co do rozsahu a prostředků, jimiž jsou spravovány, poskytujících lidem s nízkými nebo naprosto nedostatečnými příjmy takové možnosti a výhody, jež jsou dostupné dobře situovaným rodinám, jestliže se vyskytne jejich potřeba.“ Report rozumí pod názvem „příbuzné služby“ všechny tyto obory až na poslední, školství. Některých z nich se ovšem dotýká pouze nepřímo a ne vyčerpávajícím způsobem.

² Workmen's Compensation, neboli doslova přeloženo, dělnické odškodnění. Tento systém, na rozdíl od našeho úrazového pojištění dělnického, není pojištěním v pravém slova smyslu. Dává pouze zaměstnancům, po případě též pozůstalým, vůči jejich zaměstnavatelům nárok na odškodnění pro případ smrti nebo nezpůsobilosti, byly-li způsobeny úrazem utrpěným v podniku nebo některou z tak zv. nemocí z povolání (industrial diseases). Toto odškodnění má buď podobu týdenních požitků nebo jednorázové náhrady. Zaměstnavatelé se ve většině případů dobrovolně pojišťují pro případy, ve kterých jim bude takovéto nároky odškodňovati; takovéto pojišťování však nelze považovati za odvětví veřejného sociálního pojištění.

³ Poor Law, odpovídá přibližně naší chudinské péči a byl podkladem pro vývoj novodobé britské sociální péče. Více než 300 let orgány spravující britskou chudinskou péči byly zodpovědny za pomoc v krajní nouzi a hrály též důležitou úlohu při rozvoji služby zdravotní a školství, jež jsou dnes převážně spravovány místní administrativou jako samostatný obor. Od počátku tohoto století a zejména od doby uveřejnění Reportu Royal Commission on the Poor Laws and Relief of Distress v roce 1909, šířilo se Británií silné hnutí proti formě a duchu opatření na tomto poli. Díky právě tomuto hnutí se rozvinulo sociální pojištění a podpůrná péče na celostátním základě. Poor Law jest nyní nazýván většinou Public Assistance, podpůrná péče, která jest spravována místně volenými Public Assistance Committees. Náklady s ní spojené jsou kryty místně z výnosů daní a ze zvláštních příspěvků ze státní pokladny. Za války byla tato péče též pověřena vyřizováním případů potřeby způsobené válečnými poměry.

sledních 45 let, počínajíc zákonem o dělnickém pojištění úrazovém (Workmen's Compensation Act) z roku 1897. Tento zákon, který se vztahoval původně na určitý omezený počet zaměstnání, byl zevšeobecněn v roce 1906. Povinné pojištění nemocenské (health insurance) se započalo v roce 1912. Pojištění pro případ nezaměstnanosti (unemployment insurance) započalo se pro několik málo oborů v roce 1912 a stalo se všeobecným v roce 1920. První starobní zákon, poskytující starobní podpory⁴⁾ na podkladě provedeného přezkoušení majetkových poměrů⁵⁾ ve stáří 70 let, byl přijat 1908. V roce 1925 byly uzákoněny starobní pense⁶⁾ a požitky pro vdovy s sirotky. Pojištění pro případ nezaměstnanosti bylo postaveno po nesnadném vývoji na nový podklad zákonem z roku 1934, který zároveň zavedl nový obor podpor v nezaměstnanosti⁷⁾. Mezitím bylo změněno ústrojí místní chudinské správy pro pomoc v bídě, když bylo vyčerpávajícím způsobem prozkoumáno Královskou komisí z let 1905–1909. Tato změna pozůstávala jed-

⁴ Non-contributory pensions. Tento zákon přinesl první odklon od zásad chudinské péče. Péče tohoto druhu není pojištěním, proto „non-contributory“ (bez placení příspěvků). Tento překlad proto též neuzivá pro tento případ výrazu pense, nýbrž starobní podpory, aby vynikl rozdíl od starobních pensí, plynoucích z nároku vzniklého placením příspěvků v rámci pojištění. Podmínkou pro poskytnutí těchto podpor jest přezkoumání majetkových poměrů. (Viz pozn. ⁵). Přes to se však liší tento obor od péče chudinské, jelikož nepředpokládá stav vyložené a krajní nouze a též nenese s sebou pro příjemce v Británii velmi pocíťované stigma toho, že jest odkázán na chudinskou péči.

⁵ Means test; znamená to, že v případech, kdy potřebná osoba nemá nepodmíněného nároku na dávky z pojištění, příslušný orgán prozkoumá majetkové poměry dříve, než rozhodne o udělení podpory. Nejdříve toto šetření bylo prováděno na základě zjišťování prostředků, které byly k dispozici celé domácnosti. Toto bylo příčinou neustálých a vzrůstajících stížností proti takovému zasahování do poměrů osob jiných. Důvod těchto stížností byl ve veliké míře nyní odstraněn zákonným předpisem „Determination of Needs Act“ z roku 1941, tedy již z doby válečné, který nahradil „household means test“ „personal means testem“. Podle nových zásad základem šetření jsou pouze poměry, ve kterých žije žadatel sám. (srovnej na př. Owen, „The End of the Household Means Test in Britain“, International Labour Review, June 1941.)

⁶ Contributory pensions for old age, for widows and for orphans. Toto znamená skutečné pojištění a odpovídá československému starobnímu pojištění, jež bylo spravováno zejména v rámci Ústřední sociální pojišťovny a Všeobecného pensijního ústavu, podle toho, šlo-li o dělníky nebo soukromé zaměstnance ve vyšších službách. Z pojištění britského, jež má jednotné správní ústrojí, jsou vyňati zaměstnanci ve vyšších službách (non-manual workers), jejichž roční plat přesahuje £ 420, před válkou £ 250. V červenci 1940 byla snížena věková hranice pro nabytí nároku na pensi ze 70 let na 65 pro muže a 60 pro ženy.

⁷ Britské pojištění pro případ nezaměstnanosti — Unemployment Insurance — platilo za nejlepší svého druhu v Evropě. Jest to povinné pojištění v pravém slova smyslu, na něž přispívají stát, zaměstnanci a zaměstnavatelé rovným dílem. Nárok na požitky činí většinou 156 dní v roce, avšak prodlužuje se, platil-li pojištěnec příspěvky po určitou delší dobu. Po jejím uplynutí a tudíž po vyčerpání nároku, nebo v případě, že jde o osobu, jež nebyla pojištěna, poskytuje se podpora v nezaměstnanosti v rámci podpůrné péče — Unemployment Assistance. Udělení takovéto podpory jest podmíněno zkoumáním poměrů žadatele. Čtenář nechť si povšimne, že překlad užívá výrazu podpora, podpůrná péče a pod. pro případy, že nejde o nároky z pojištění (požitky, pense a pod.), nýbrž o pomoc, jež jest poskytována na základě means testu, ať již v kterékoli podobě. I podle našeho gentského systému nárok na podporu z pojištění byl nepodmíněný, kdežto pro případ, kdy byl již tento nárok vyčerpán, zákon předpisoval, aby žadatel byl ohrožen „na výživě své nebo své rodiny.“

nak v novém řešení nezaměstnanosti, jednak v mnoha jiných směrech, včetně v přenesení působnosti s poručnických úřadů (Boards of Guardians) na úřady místní správy (Local Authorities). Čas od času byla činěna jednotlivá opatření pro zvláštní druhy pracovní neschopnosti, jako na př. slepost. Zároveň s tímto růstem sociálního pojištění a s jeho zdokonalováním v mnoha směrech probíhal vývoj v oboru léčebném, zejména v nemocnicích a ostatních zařízeních; vývoj na poli péče o dítě (welfare of children), ve školním věku a před ním; zároveň též lze zaznamenati ohromný vzrůst v dobrovolném pojištění pro případ smrti a podobně, uzavíraném osobami patřícími do pojištěných tříd u „Life Offices“, „Friendly Societies“, a odborových organizací.⁸⁾

3. V celém tomto vývoji a při všech těchto změnách každá otázka byla řešena odděleně, s malým ohledem anebo bez ohledu vůbec, na příbuzné problémy. Prvním úkolem Výboru bylo pokusiti se poprvé vůbec o obsažný přehled celého pole sociálního pojištění a příbuzných služeb, aby se ukázalo, jakých opatření se nyní užívá a jak se jich užívá pro různé druhy potřeb. Výsledky tohoto přehledu jsou podány v dodatku B, popisujícím sociální pojištění a příbuzné služby tak, jak dnes existují v Británii. Podávaný obraz je pozoruhodný ve dvojím směru. Za prvé ukazuje, že opatření pro případ různých druhů potřeb, vzniklých přerušením výdělků nebo z jiných důvodů, jež mohou vzniknout v moderních průmyslových obcích, byla učiněna v Británii již v takovém měřítku, jež nebylo překonáno a jemuž se může rovnat sotva která země na světě. Pouze v jediném oboru hlavní důležitosti výsledky Británie na tomto poli jsou zaostalejší ve srovnání s tím, co bylo učiněno jinde. Jest to léčebná služba, omezená jak co do rozsahu léčebné péče, tak i pokud jde o třídy osob, jimž se poskytuje: britské výsledky zůstávají též pozadu, pokud jde o peněžní požitky v mateřství a o pohřebné (cash benefit for maternity and funerals) a pokud jde o nedostatky britského systému úrazo-

⁸ Otázku dobrovolného pojištění (voluntary insurance) nelze v tomto rámci blíže rozbírat. Jest však třeba alespoň o ni říci, že v Británii tvoří velmi důležitou složku. Tak na př. Registered Friendly Societies měly v Británii 5 a půl milionu členů v roce 1939 a jejich průměrná vydání na požitky v nemoci v hotovosti činila na jednotlivce asi tolik, jako náklady na požitky v nemoci a pracovní nezpůsobilosti vyplácené v rámci veřejného nemocenského pojištění; to znamená, že 5 a půl milionů členů zmíněných společností zdvojnásobilo si své požitky z veřejného pojištění tímto dobrovolným pojištěním. Tyto Societies poskytují taktéž požitky při úrazu, smrti, stáří a pod. Dále jest se zmíniti o dobrovolném pokračování v povinném pojištění. Osoby, které přestaly býti jím kryty, buď že změnily své povolání, anebo jestliže se jejich plat zvýšil nad stanovenou hranici, mohou v něm dobrovolně pokračovati. Tak jest nyní pojištěn v pojištění nemocenském a starobním téměř milion osob. Konečně jest se třeba zmíniti o tak zv. Industrial Assurance, jež jest v podstatě druhem životního pojištění (Life Assurance). Jest prováděno společnostmi na obchodním základě (companies) nebo zmíněnými Friendly Societies. Toto pojištění se stalo nyní velkým problémem a vytýká se mu zejména, že má neúměrné správní náklady, které podstatně zkracují pojištěncovy nároky. Dosah toho čtenáři vylpne z tabulky, jež jest výtahem z Table XXV Reportu (*viz str. 14*):

(Průměry let 1937– 40)

Jméno společnosti	Administrativní náklady jako % premii	Celkový poměr nákladů
Prudential	29.1	32.9
Co-operative	33.1	33.1
Refuge	34.4	35.7
Pearl	35.9	39.1
Royal Liver	39.3	39.3
Liverpool Victoria	40.2	40.2
Royal London Mutual	40.3	40.3
Scottish Legal	40.4	40.4
Wesleyan & General	40.5	40.5
Britannic	38.2	41.6
Royal Co-operative	42.3	42.3
Salvation Army	39.5	42.5
Blackburn Philanthropic	41.7	44.5
Pioneer Life	41.8	44.8
London & Manchester	44.6	48.0
15 „Offices“	34.9	37.1
Ostatní „companies“	53.7	53.9
Ostatní „Societies“	36.9	36.9
Všechny „Offices“	35.1	37.2

Odborové organizace — Trade Unions — se zabývají dobrovolným pojištěním svých členů pro případ nezaměstnanosti, jimž takto poskytují doplnění požitků, plynoucích z pojištění povinného. Toto dobrovolné pojištění není však mnoho rozšířeno.

vého dělnického pojištění. Ve všech ostatních oborech britská opatření směřující k zabezpečení občanů snesou srovnání se kteroukoliv zemí, i co do množství, i co do rozsahu; málokterá země snese srovnání s Británií. Za druhé sociální pojištění a příbuzné služby, tak jak dnes existují, jsou prováděny skupenstvím správních orgánů spolu nesouvisejících, postupujících na základě rozdílných zásad a prokazujících sice neocenitelné služby, avšak za cenu peněz, obtíží a anomálního a rozdílného řešení totožných otázek, pro něž není odůvodnění. V tomto systému sociální bezpečnosti, lepším v celku než téměř v kterémkoliv jiném státě, vyskytují se povážlivé nedostatky, jež volají po nápravě⁹).

⁹ Čtenář, který zná československé sociální pojištění posoudí, zda a jak dalece Československo náleží mezi „málokteré země, které snesou srovnání s Británií.“ Nelze zde podávat srovnání pojištění našeho a britského. Čtenáři, který má o věc zájem se doporučuje, aby prostudoval Appendix B, podávající v přehledu nynější stav britského sociálního pojištění a podpůrné péče a Appendix F, obsahující srovnání s některými jinými zeměmi. Dalšímu studiu znamenitě prospěje práce P.E.P., citovaná v poznámce 1). Lze pouze v krátkosti říci, že Československo pokročilo dále v odvětvích, ve kterých Report přiznává britské slabiny, v úrazovém pojištění, v požitcích pro případ mateřství, v pohřebním; dále, zejména pokud se týká členů rodiny v nemocenském pojištění, nebo v pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, pokud jde o věkovou hranici a pod. Na druhé straně jest doznati, že československá péče o nezaměstnané, z větší části spočívající na dobrovolném pojištění (gentský systém), jest velmi daleko za soustavou britskou. Československo se konečně zdá býti pokročilejším v tom, že ve značné míře přiznává pojištěncům zastoupení ve správě, jakož i ve zvláštním pojišťovacím soudnictví.

4. Tak např. závažnou mezerou jest omezení povinného pojištění na osoby zaměstnané na základě pracovní smlouvy (contract of service) a pod určitou platovou hranicí, jde-li o zaměstnance ve vyšších službách (engaged on non-manual work). Mnoho osob samostatně hospodařících¹⁰) je chudších a potřebuje více státního pojištění než zaměstnanci; platová hranice u zaměstnanců ve vyšších službách je libovolná a nebere ohled na jejich povinnosti vůči rodině. Právě tak není rozdíl mezi potřebami osob, jež jsou nemocny a potřebami těch, kteří jsou bez zaměstnání, avšak přes to pobírají různé sazby podpor, odkázaných na různé podmínky co do příspěvků a s bezvýznamnými rozdíly ohledně osob různého stáří. Pojištěný dospělý muž se ženou a dvěma dětmi dostává týdně 38/-, stane-li se nezaměstnaným; onemocní-li po několika týdnech nezaměstnanosti a není-li schopen práce, jeho požitky, plynoucí z pojištění, poklesnou na 18/-. Na druhé straně však mladistvá osoba 17 let stará dostane 9/-, je-li bez zaměstnání, avšak onemocní-li, její požitky z pojištění stoupnou na 12/- týdně. Jako další příklad budiž uvedeno, že existují tři druhy přezkušování majetkových poměrů pro starobní podpory, pro příplatky k starobním pensím¹¹) a pro veřejnou péči¹²), s dalším, čtvrtým druhem přezkoušení, jde-li o podpory v nezaměstnanosti (viz pozn. 7), lišícím se od přezkoušení, užívaného v případě příplatků k starobním pensím v několika zvláštnostech.

5. Lze uvést mnoho dalších podobných příkladů, jež jsou přirozeným důsledkem cest, na nichž vyrůstala v Britanii sociální bezpečnost. Není sporu o tom, že nynější sociální služby by se staly těsnější koordinací ihned výhodnějšími a srozumitelnějšími pro ty, jimž slouží, a že by se staly úspornějšími, pokud jde o administrativu.

Tři vedoucí zásady doporučení

6. Přikročíme-li od tohoto prvního obsáhlého přehledu sociálního pojištění k dalšímu úkolu, — vypracovati doporučení — můžeme ihned na počátku vymeziti tři vedoucí zásady:

7. *První zásadou* jakéhokoli návrhu pro budoucnost je, že má-li se plně využít zkušeností nasbíraných v minulosti, nesmí býti omezován ohledy na skupino-

¹⁰ Persons working on their own account. U nás toto pojištění bylo připravováno a v zásadě již uzákoněno.

¹¹ Supplementary pensions vešly v platnost v srpnu 1940. Jsou doplňkem ke starobním pensím v případech potřeby. Jejich správou byl pověřen Assistance Board, až dosud zvaný Unemployment Assistance Board. Tímto opatřením bylo převedeno na čtvrt milionu případů z podpůrné péče.

¹² Srovnej poznámku ³) na konci.

vé zájmy, vystavší při získávání těchto zkušeností. Nyní, kdy válka odstraňuje mezníky jakéhokoliv druhu, rýsuje se zřetelně příležitost využití zkušeností. Revoluční okamžik ve světové historii je dobou pro revoluce, ne pro přístipkání.

8. *Druhou zásadou* jest, že organizace sociálního pojištění se má považovati pouze za část obsáhlé politiky sociálního pokroku. Plně vyvinuté sociální pojištění může přinést s sebou bezpečnost příjmů; jest to útok na Nouzi. Avšak Nouze jest pouze jedním z pěti obrů, jež třeba překonati na cestě k obnově a v některých směrech je to ona, na niž lze útočiti nejsnáze. Ostatní jsou Nemoc. Nevědomost, Špína s bídou a Zahálka.

9. *Třetí zásadou* jest, že sociální bezpečnosti jest nutno dosáhnouti spoluprací mezi státem a jednotlivcem. Stát má poskytnouti bezpečnost za službu a příspěvek. Stát nemá tím, že organizuje bezpečnost, podvazovati podněty k podnikání (incentive), možnosti a zodpovědnost; při zavedení národního minima má umožniti a podporovati dobrovolnou činnost jednotlivcovu, směřující k dosažení něčeho více než jest toto minimum.

10. Plán sociální bezpečnosti, podávaný v tomto Reportu, jest vybudován na těchto zásadách. Užívá zkušeností, avšak není zkušenostmi vázán. Jest předkládán jako omezený příspěvek k širší sociální politice, avšak zároveň jako něco, čehož lze dosáhnouti bez vyčkávání provedení celku této politiky. Jest to poprvé a především plán pojištění — plán toho, jak poskytovat požitky¹³) až do výše zajištění řádné existence (subsistence level), jako protihodnotu za příspěvky; jak poskytovat požitky, na něž mají jednotlivci nárok, tudíž bez přezkoumávání poměrů, takže mohou na nich volně budovati.

Cesta k osvobození od Nouze

11. Práce Meziministerského výboru započaly pořizováním přehledu existujících oborů sociálního pojištění a příbuzných služeb. Plán Sociální bezpečnosti, kterým toto dílo končí, začíná diagnosou nouze — okolností, za kterých rodinám a jednotlivcům v Britanii se mohlo nedostávat v létech právě předcházejících této válce, prostředků pro zdravé bytí. Během těchto let, nestranné vědecké autority pořizovaly sociální přehledy podmínek života v řadě hlavních britských měst včetně Londýna, Liverpoolu, Sheffieldu, Plymouthu,

¹³Srovnej s poslední větou poznámky 7). Překlad dává přednost výrazu požitky před technickým pojmenováním „dávky,“ jež jest nezasvěcenému čtenáři méně srozumitelné; mimo to lze tak zdůrazniti, že nejde vždy o opatření až dosud obvyklá, zejména proto, že jsou často neomezená časově.

Southamptonu, Yorku a Bristolu. V každém z těchto měst zjistily početný podíl obyvatelstva, jehož prostředky byly pod standardem, který se pokládá za nutný pro živobytí a rozebraly rozsah a příčiny tohoto nedostatku. Z každého z těchto přehledů vychází zhruba stejný výsledek. Z veškeré nouze, na níž přehledy ukázaly, tři čtvrtiny až pět šestin, podle toho jaký přesný standard byl zvolen pro zjišťování nouze, bylo způsobeno přerušením nebo ztrátou výdělku. Prakticky celý zbytek, jedna čtvrtina až šestina, byl způsoben nemožností přizpůsobení příjmy během zaměstnání rozměrům rodiny. Tyto přehledy byly pořizeny před zavedením příplatků k starobním pensím (supplementary pensions), které zmenšily rozměry chudoby mezi starými osobami. Avšak toto nemá vlivu na hlavní závěr, jež jest třeba vyvoditi z těchto přehledů: *odstranění nouze si vyžaduje dvojí redistribuce příjmu, pomocí sociálního pojištění a pomocí zajištění rodinných potřeb.*

12. Odstranění nouze především si vyžaduje zdokonalení státního pojištění, to jest opatření pro případ přerušení nebo ztráty výdělečné schopnosti. Všechny hlavní příčiny přerušení nebo ztráty výdělečné schopnosti jsou nyní kryty jednotlivými obory sociálního pojištění. Jestliže přes to lze nalézt tolik osob bez zaměstnání, nemocných, starých nebo ovdovělých, bez přiměřených důchodů podle standardů přijatých zmíněnými sociálními přehledy, znamená to, že důchody jsou menší než existenční minimum, stanovené podle těchto standardů, anebo netrvaly tak dlouho, jako jejich potřeba: znamená to též, že péče, jež pojištění doplňuje, jest buďto nedostatečná co do množství, či dostupná pouze za podmínek, které odrazují lidi od toho, aby jí použili. Žádný z důchodů, plynoucích z pojištění před válkou, nebyl stanoven s ohledem na standardy těchto sociálních přehledů. Ačkoliv podpora, plynoucí z pojištění pro případ nezaměstnanosti, nebyla úplně v nesouhlasu s těmito standardy, nemocenské, starobní a vdovské důchody byly daleko pod nimi, zatím co důchody z pojištění úrazového byly pod existenční úrovní pro kohokoliv, který má povinnosti vůči své rodině, nebo jehož pracovní výdělek byl menší než dvojnásobek obnosu, potřebného pro řádné živobytí. Aby bylo zamezeno tomu, aby přerušení nebo zničení výdělečné schopnosti vedlo k nouzi, jest nutno zlepšiti nynější obory sociálního pojištění ve třech směrech: rozšířením rozsahu tak, aby do pojištění byly zahrnuty osoby nyní z pojištění vyňaté, rozšířením účelu tak, aby byla kryta dosud vyňatá rizika a zvýšením důchodových sazeb.

13. Odstranění nouze vyžaduje si za druhé přizpůsobení příjmů, v době výdělku stejně jako v době jeho přerušení, potřebám rodiny, to znamená, že si

vyžaduje v jedné či druhé podobě příspěvků na děti¹⁴). Bez takovýchto příspěvků, ať již jako součásti důchodu nebo přídatku k němu, žádné sociální pojištění pro případ přerušného výdělků nemůže postačovat ke krytí potřeb velkých rodin. Avšak v případě, že se příspěvky na děti poskytují pouze v době přerušování výdělků a ne též v době výdělků, nelze se vyhnouti dvojímu zlu. Za prvé velká míra nouze zůstane mezi níže placenými třídami dělníků, jakožto průvodní zjev velkých rodin. Za druhé v takových případech příjmy budou větší během nezaměstnanosti či jiných přerušování práce, než v době práce.

14. Dvojí redistribucí příjmů sociálním pojištěním a zavedením příspěvků na děti, nouze, tak jak byla definována v sociálních přehledech, mohla být v Británii odstraněna před touto válkou. Jak jest na to ukázáno v § 445, národní britský důchod k tomu zcela dostačoval. Plán pro sociální bezpečnost vyjádřený v části páté tohoto Reportu, bere si odstranění nouze po této válce za svůj úkol. Za svoji hlavní metodu pojímá povinné sociální pojištění, s celostátní podpůrnou péčí¹⁵) a dobrovolným pojištěním jako metodami podpůrnými. Předpokládá příspěvky na nezaopatřené děti a pokládá je za svoji součást. Plán také pokládá vytvoření všeobecných zdravotních a léčebných služeb a zajištění zaměstnanosti, to značí, vyvarování se hromadné nezaměstnanosti, za nutné podmínky pro úspěch sociálního pojištění. Tato tři opatření — příspěvky na děti, zdravotní a léčebná služba a zajištění zaměstnanosti — jsou označovány jako předpoklady A, B a C plánu; částečně patří do rámce plánu, částečně ne a spadají do jiných polí sociální politiky. Proto jsou rozbírána nikoliv v podrobném výkladu plánu v části páté, nýbrž v části šesté Reportu, jež se zabývá sociální bezpečností ve vztahu k otázkám širším.

15. Plán jest založen na diagnose nouze. Vychází z faktů, z poměrů, v jakých žil lid, jak to odhalily sociální přehledy z doby mezi dvěma válkami. Bere v úvahu dále dvě skutečnosti o britském lidu, vyplývající z minulých pohybů porodnosti a úmrtnosti, které musí ovládati plánování jeho budoucnosti; hlavní účinky těchto pohybů, určujících přítomnost a budoucnost britského lidu, jsou ukázány v tabulce XI v § 234. První ze dvou skutečností jest věkové složení

¹⁴Allowances for children. U nás tato instituce sice neexistovala v plném rozsahu, avšak v některých povoláních ji nařizoval sám zákon, jako platové předpisy pro státní zaměstnance, jinde byla zavedena hromadnými smlouvami pracovními; příspěvky na děti pak taktéž byly zavedeny v různých druzích československého sociálního pojištění. Children's allowances byly u nás spíše známy pod názvem „rodinné příspěvky“, podobně jako na př. ve Francii (allocations familiales). Zde nutno upozornit, že Report myslí skutečně pouze na pomoc rodinám s dětmi a nikoliv na příspěvky na jiné nezaopatřené členy rodiny, jako jest např. manželka.

¹⁵Viz poznámky výše. National Assistance se rozumí jako celostátní péče, spravovaná na celostátním podkladě.

obyvatelstva, jež s určitostí ukazuje, že osoby, přeživší věkovou hranici, která je nyní pokládána za konec pracovního života, budou ve větším početním poměru, než kdy před tím. Druhá skutečnost jest nízká reprodukční míra dnešního britského národa; nebude-li tato míra zvýšena velmi podstatným způsobem v blízké budoucnosti, nebude lze zabrániti rychlému a stálému poklesu populace. První skutečnost nutí k hledání cest k prodlužování spíše věku, kdy lidé odcházejí na pracovní odpočinek, než k jeho zkracování. Druhá skutečnost činí bezpodmínečně nutným upínati hlavní zřetel na sociální náklady na péči o dítě a zajišťování mateřství.

16. Opatření, jež nutno činiti ohledně stáří, představuje největší a nejrychleji rostoucí prvek v systému sociálního pojištění. Proto otázka stáří jest rozbírána v třetí části Reportu jako jeden ze tří zvláštních problémů; navrhovaná opatření k řešení této otázky jsou shrnuta v §§ 254–257. Krátce řečeno, navrhuje se zavést pro všechny občany přiměřené pense bez jakéhokoli přezkoumávání poměrů a to postupně po přechodnou dobu dvaceti let a poskytovat bezprostřední starobní podporu¹⁶⁾ osobám, jež se jí budou dožadovati. Zavedením přechodného údobí pro pense, na něž jest nárok a čelením bezprostředním potřebám s ohledem na žadatelovy prostředky, plán sociální bezpečnosti v Británii sleduje příklad Nového Zélandu. Konečné sazby novozélandských pensí jsou vyšší, než sazby navrhované v tomto plánu, avšak budou dosaženy teprve po dvacetiosmi létech, ve srovnání se zde navrhovanými léty dvaceti; po dvaceti létech se neliší příliš sazby zélandské od základní sazby, navrhované pro Británii. Novozélandské sazby nejsou závislé na podmínce zanechání práce; pro Británii se navrhuje, že mají znamenati pense v pracovním odpočinku a že osobám, které pokračují v práci a odkládají odchod na pracovní odpočinek, má býti umožněno, aby si tak zvýšily své pense nad základní sazby. Novozélandský systém jest méně výhodným než plán pro Británii, ježto počíná na nižší úrovni; jest výhodnějším v některých jiných ohledech. Všeobecně řečeno, oba systémy, určené pro dva národy britské rasy, jsou plány, spočívajícími na totožných základech, určenými k vyřešení stejných problémů přechodu od starobních podpor k pensím, jakožto nároku všech občanů, vzniklého placením pojistných příspěvků.

¹⁶Viz výše. Jde zde tudíž ne o požitky plynoucí z nároku na pojistné požitky, nýbrž o opatření v rámci podpůrné péče a pouze pro osoby, jež je skutečně potřebují — assistance pensions for persons requiring them.

STRUČNÝ OBSAH PLÁNU PRO SOCIÁLNÍ BEZPEČNOST

17. Hlavní rys plánu pro sociální bezpečnost je soustava sociálního pojištění pro případ přerušení nebo zničení výdělečné možnosti a pro zvláštní vydání, vznikající při narození, sňatku nebo smrti. Soustava vyjadřuje šest základních zásad: jednotná sazba existenčních požitků (subsistence benefit); jednotná sazba příspěvků; unifikace správy; přiměřenost požitků: obsáhlost; rozdělení podle tříd. Tyto zásady jsou vysvětleny v §§ 303–309. Plán pro sociální bezpečnost, založený na nich a na spojení s celostátní podpůrnou péčí a s dobrovolným pojištěním, jako doplňkovými metodami, směřuje k tomu, aby se nouze stala za všech okolností zbytečnou.

18. Plán, určený k tomu, aby kryl tolik různorodých okolností, musí být dlouhý a podrobný. Musí obsahovat návrhy různé důležitosti. Při přípravě tohoto Reportu vyvstala ovšem otázka, jak dalece je nutné v tomto stadiu zacházeti do podrobností a zda by se nemělo dáti přednost pouhému rozboru zásad. Ze dvou důvodů se zdálo býti záhodným vypracovati návrhy tak dalece do podrobnosti, jak to dalece dovozoval čas, spíše než podati pouze zásadní nástin. První důvod byl, že zásady, jež slouží za podklad jakékoliv praktické reformě, mohou býti posuzovány pouze podle toho, uvidíme-li, jak se budou osvědčovati ve skutečnosti. Druhý důvod jest ten, že má-li dojít k uskutečnění plánu pro sociální bezpečnost jakmile skončí válka nebo brzy po té, nesmíme ztratiti chvilky času pro přípravu plánu, jak jen možno nejúplněji. Mnoho podrobností, uvedených v části V., není ani vyčerpávajících ani konečných; jsou předkládány jako podklad pro diskusi, ale jejich formulace umožní, doufejme, zkrácení nadcházející diskuse. I mezi hlavními návrhy Reportu jsou rozdíly co do důležitosti pro soustavu jako celek. Některé návrhy, ač důležité a záhodné samy o sobě, mohou býti vynechány, aniž by se změnilo cokoliv jiného na celkovém plánu. Šest zásad shora vypočítaných a vše to, co jest v nich zahrnuto, jest základní; ostatek návrhu může býti přizpůsoben, aniž by se změnila jeho povaha; všechny požitkové sazby a všechny podrobnosti mohou, již vzhledem k své povaze, býti podrobeny změnám.

19. Hlavní body plánu mohou být shrnuty takto:

(i) Plán se vztahuje na všechny občany bez jakékoliv horní příjmové hranice, avšak bere v úvahu jejich rozdílné způsoby života; jest to plán vše zahrnující, pokud jde o rozsah osob a potřeb, ale utříděný, pokud jde o jeho užití.

(ii) Vzhledem k sociální bezpečnosti, obyvatelstvo se dělí na čtyři hlavní třídy osob v pracovním věku a na dvě pod a nad hranicí pracovního věku, jak vysvítá z tohoto:

I. Zaměstnanci, to jest osoby, jejichž normálním povoláním jest zaměstnání podle pracovní smlouvy.

II. Ostatní ve výdělečném povolání, včetně zaměstnavatelů, obchodníků a samostatných pracovníků všech druhů.

III. Manželky v domácnosti, což značí vdané ženy v pracovním věku.

IV. Ostatní osoby v pracovním věku, nikoliv výdělečně činné.

V. Pod hranicí pracovního věku.

VI. Na odpočinku, nad touto hranicí.

(iii) Šestá z těchto tříd dostane starobní pense¹⁷⁾ a pátá bude kryta příspěvkem na děti, které budou vypláceny ze státních peněz (National Exchequer) a to na všechny děti, jestliže zodpovědný rodič pobírá právě požitky z pojištění nebo starobní pensi a v ostatních případech na všechny děti až na jedno. Ostatní čtyři třídy budou pojištěny pro zabezpečení osob, jak si toho vyžadují okolnosti, ve kterých žijí. Všechny třídy jsou zahrnuty v obsáhlém, zdravotním a léčebném systému a v krytí pohřebních nákladů.

(iv) Každá osoba v třídě I, II nebo IV bude platit jediné příspěvky známkou do jediného pojistného dokladu za každý týden či několik týdnů dohromady. Ve třídě první bude též přispívat zaměstnavatel, vlepí známku a odečte zaměstnancův podíl se mzdy nebo platu. Příspěvky se budou lišit mezi jednotlivými třídami podle toho, jaké jsou v nich poskytovány požitky a budou vyšší pro muže než ženy, tak aby se zajistily požitky, poskytované ve třídě třetí.

(v) Každá osoba ve třídě první bude pobírat za příslušných okolností požitky v nezaměstnanosti a pracovní neschopnosti, starobní pensi, dostane se jí zdravotní péče a náhrady pohřebních nákladů. Osoby druhé třídy budou pobírat všechny tyto požitky, vyjma požitků v nezaměstnanosti a v době neschopnosti k práci, po dobu prvních 13 týdnů této neschopnosti. Osoby zahrnuté ve čtvrté třídě dostanou všechny tyto požitky, vyjma v nezaměstnanosti a při pracovní nezpůsobilosti. Náhradou za požitky v nezaměstnanosti dostane se osobám všech tříd, kromě třídy první, zvláštního příspěvku na výcvik, který jim bude

¹⁷ Anglický výraz zní „retirement pensions.“ Tím má být zdůrazněno, že pense jest vázána podmínkou, že osoba přes příslušnou věkovou hranici může na ni uplatnit svůj nárok pouze, zanechá-li trvale svého zaměstnání, čili, jestliže odejde na pracovní odpočinek-retirement. V češtině nelze nalézt vhodného pojmenování a proto nechť si čtenář uvědomí, že mluví-li se o starobních pensích, jest nejen třeba je rozlišovati od podpor v rámci podpůrném, ale i že je může dostati pouze ten, kdo se vzdal další výdělečné činnosti.

pomocí k tomu, aby našly nové povolání, jestliže jejich dosavadní selhalo. Požitky v mateřství, vdovství a rozloučení (rozvodu), stejně jako kvalifikace pro starobní pense budou zajištěny pro všechny osoby třídy třetí, tím že jejich manželé přispívají na pojištění; vedle příspěvku v mateřství¹⁸⁾ manželky v domácnosti, které jsou v placeném zaměstnání, dostanou mateřskou podporu¹⁹⁾ po dobu 13 týdnů, což jim má umožnit, aby zanechaly práce před porodem a po něm.

(vi) Požitky v nezaměstnanosti, při nezpůsobilosti k práci, základní starobní pense po uplynutí přechodného údobí a příspěvky na výcvik, budou mít pouze jedinou sazbu, bez ohledu na předchozí výdělky. Tato sazba sama poskytne příjem, potřebný k udržení řádné existence ve všech normálních případech. Závádí se společná sazba pro muže a ženu, která není výdělečně činná. ...Podpora v mateřství pro ženy v domácnosti, které jsou výdělečně činné, bude poskytována ve vyšších sazbách, než je sazba pro jednu osobu při požitcích v nezaměstnanosti nebo pracovní neschopnosti, zatím co požitky v nezaměstnanosti a pracovní neschopnosti budou poskytovány podle sazeb nižších; mimo to existují zvláštní sazby též pro případ vdovství, jak uvedeno níže. Kromě těchto výjimek všechny sazby požitků budou stejné pro muže i ženy. Pracovní nezpůsobilost, způsobená podnikovým úrazem nebo nemocí z povolání, bude považována za normální nezpůsobilost v prvních 13 týdnech; jestliže nezpůsobilost bude trvat i po této době, požitky při pracovní neschopnosti poskytované v jednotné sazbě nahradí úrazová pense²⁰⁾, vyměřovaná v poměru k příslušnému výdělku v určitých minimálních a maximálních hranicích.

(vii) Požitky v nezaměstnanosti budou poskytovány v nezměněné sazbě bez přezkoumávání majetkových poměrů tak dlouho, pokud potrvá nezaměstnanost, avšak pravidelně budou vázány podmínkou účasti na práci nebo ve výcvikovém středisku (attendance at work or training centre) po uplynutí určitého údobí. Požitky při nezpůsobilosti k práci taktéž potrvají při nezměněné sazbě

¹⁸Maternity grant, jednorázový příspěvek v mateřství. Nutno jej rozlišovat od mateřské podpory, viz další poznámku.

¹⁹Maternity benefit. U nás znalo podobné zařízení na př. nemocenské pojištění, které poskytovalo nejen pomoc in natura při slehnutí samém, nýbrž i dávky v hotovosti při těhotenství a po porodu, jakož i často dodatečný příspěvek pro kojící matky.

²⁰Industrial pension, jež se blíží dávkám z našeho úrazového pojištění. Toto odvětví sociálního pojištění, jak je navrhuje Report, je obdobné našemu v tom, že stanoví úrazové dávky v poměru k dosavadní mzdě nebo platu. Jest však nevýhodnější s hlediska zaměstnanectva ve srovnání s československým pojištěním v tom, že na ně platí i zaměstnanci, kdežto u nás ne; na druhé straně jest opět výhodnější zejména proto, že jest všeobecné, čili že neplatí pouze na určitým způsobem kvalifikované podniky, jak tomu bylo v Československu. Bude proto nutno odlišit „compensation“ od „pension.“ První vzniká z pouhé povinnosti zaměstnavatelovy nahradit škodu utrpěnou úrazem (viz pozn. 2)), druhá jest nárokem z veřejného povinného pojištění.

a bez přezkoumávání poměrů tak dlouho, jako nezpůsobilost sama anebo až do doby, kdy budou nahrazeny úrazovou pensí, pod podmínkou, že osoba je pobírající se podrobí příslušnému léčení či odbornému výcviku (vocational training).

(viii) Pense (nikoliv však úrazové) lze pobíratí pouze, přestane-li pojištěnec pracovat. Lze o ně žádat kdykoliv po překročení minimální věkové hranice, předepsané pro odchod na odpočinek, to jest u mužů 65 let a u žen 60. Pensijní sazby se zvyšují nad základní sazbu, jestliže odchod na pracovní odpočinek byl odložen. Starobní pense, plynoucí z dosavadního pojištění (contributory pensions) budou zvyšovány až na plnou základní sazbu postupně po dobu dvaceti-letého přechodného údobí. V tomto údobí se budou poskytovatí přiměřené starobní podpory podle skutečných potřeb všem osobám, kterým jich bude třeba. Nynější postavení osob pobírajících pense, bude zachováno.

(ix) Zatímco se upouští od vyplácení stálých pensí vdovám v pracovním věku, pokud nepečují o děti, bude se všem vdovám vypláceti dočasné požitky s vyšší sazbou, než jsou požitky v nezaměstnanosti nebo při pracovní neschopnosti; těmto požitkům, bude-li toho třeba, budou následovati příspěvky na výcvik. Vdovám, které pečují o nezaopatřené děti dostane se, zároveň s příspěvky na děti, poručnického příspěvku (guardian benefit), dostačujícího k živobytí bez dalších prostředků. Dnešní postavení vdov, žijících z vdovských pensí, bude zachováno.

(x) Pro omezený počet případů potřeby, na něž se sociální pojištění nevztahuje, bude přístupna státní podpůrná péče (national assistance), jejíž podmínkou bude jednotné zkoumání hmotných poměrů.

Léčebné péče (medical treatment), kryjící veškeré potřeby se dostane všem občanům ve formě státní zdravotní služby (national health service), organizované pod správou zdravotnických úřadů. Stejně se dostane všem osobám, které z ní mohou mítí užitek, zvláštní péče, následující po léčení (post medical rehabilitation).

(xi) Bude utvořeno zvláštní Ministerstvo sociální bezpečnosti, jemuž bude příslušetí sociální pojištění, státní podpůrná péče a dohled nad dobrovolným pojištěním; toto ministerstvo převezme, pokud toho bude za tímto účelem třeba, nynější práci ústředních úřadů (Government Departments) a místní správy, prováděné na tomto poli.

POVAHA SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ

20. Podle systému sociálního pojištění, které jest hlavní součástí tohoto plánu, každý občan v pracovním věku bude přispívati ve své příslušné třídě podle bezpečnosti, již potřebuje; za vdané ženy budou platiti příspěvky jejich manželé. Každý bude míti zajištěny své potřeby jednotným týdenním příspěvkem, zaznamenávaným do jediného pojistného dokladu. Všechny hlavní peněžité požitky — pro případ nezaměstnanosti, pracovní nezpůsobilosti a stáří — budou poskytovány tak dlouho, jak dlouho potrvá jejich potřeba, bez zkoumání hmotných poměrů; budou vypláceny z Fondu sociálního pojištění, vybudovaného z příspěvků pojištěnců, jejich zaměstnavatelů, jsou-li jací, a od státu. To jest v souhlase se dvěma názory, pokud jde o cesty, jimiž se má přistupovati k řešení otázky zajištění příjmu.

21. První názor jest, že požitky, vyplácené jako protihodnota za příspěvky, raději než bezplatné podpory poskytované státem, jsou řešením, jehož si žádá britský národ. Tento názor se ukazuje jednak v nesporné popularitě, již se těší povinné pojištění, jednak na úžasném vzrůstu dobrovolného pojištění pro případ nemoci, smrti a pro výbavné a v poslední době pro léčení v nemocnicích. V jiném směru se ukazuje v síle lidového odporu k jakémukoliv druhu přezkoumávání hmotných poměrů. Toto odmítnutí vyvěrá ne tolik ze snahy dostat všechno za nic, jako spíše z toho, že lidé špatně nesou opatření, které se zdá trestat to, na co si zvykli pohlížeti jako na povinnost a potěšení spořiti, ukládati penny k penny pro dny nepohody. Volné nakládání příjmem, je podstatným prvkem občanské svobody. Placení podstatné části požitků příspěvky, placenými bez ohledu na majetkové poměry pojištěncovy, jest pevným podkladem nároku na požitky bez ohledu na hmotné poměry.

22. Druhým názorem jest, že ať jest třeba jakkoli mnoho peněz k úhradě pojistných požitků na tak dlouho, pokud jsou nutny, tyto peníze musí plynout z Fondu, do nějž příjemci platili, a do kterého po případě budou museti platiti větší příspěvky, jestliže se Fond ukáže nedostačujícím. Plán, přijatý v roce 1930, týkající se dlouho trvající nezaměstnanosti a někdy navrhovaný pro případ dlouhodobé pracovní neschopnosti, že totiž stát má sejmouti toto břemeno s pojištění, aby udržel příspěvkovou výši na nízké úrovni, jest v zásadě nesprávný. Pojištěné osoby nemají totiž míti pocit, že příjmy pocházející ze zahálky, ať již čímkoli způsobené, mohou plynouti z bezedné kapsy. Vláda pak nemá míti pocit, že vyplácením podpor se může vyhnouti širší zodpovědnosti a povinnosti postarati se o to, aby nezaměstnanost a nemoci byly omezeny

na minimum. Právě místo pro přímé státní výdaje a organizaci jest v zajištění zaměstnanosti pracovníků a ostatních produktivních pramenů státu a v prevenci a v boji s nemocemi, nikoliv v přištipkaření neúplného pojistného systému.

23. Stát nelze zcela vyloučiti z poskytování přímé podpůrné péče potřebným jednotlivcům po přezkoušení jejich prostředků. Ať jest systém pojištění jakkoliv široký jsou někteří, kteří nemohou nikdy přispívati vůbec pro své tělesné vady a někteří, kteří proklouznou sítím kteréhokoliv pojištění. To, že se zavádějí požitky neomezené co do trvání a bez přezkušování hmotných poměrů, předpokládá samo sebou, že bude nutno uložiti podmínky v některém stadiu s ohledem na to, jak mají osoby, pobírající pojistné požitky, využít svého času, aby se udržovaly schopnými pro službu; uložení jakékoliv podmínky znamená, že podmínka po případě nebude splněna a že tak vyvstane případ pro podpůrnou péči. Mimo to v případě jednoho z hlavních opatření sociálního pojištění — starobního zajištění — zásada placení příspěvků nese s sebou předpoklad jejich placení po celou řadu let; zavádí-li se přiměřené pense na příspěvkovém podkladu, jest třeba přechodného údobí, v němž ti, kdo nenabyli ještě nároku na pensi placením příspěvků, avšak podpory potřebují, musí dostati pense v podobě podpůrné péče (assistance pensions). Státní podpůrná péče je podstatnou doplňkovou metodou v celkovém plánu sociální bezpečnosti a práce, vykonávaná Assistance Board²¹) ukázala, že podpůrná péče, podmíněná zkoumáním hmotných poměrů, může býti vykonávána se soucitnou spravedlností a rozhodováním plně beroucím v úvahu individuální okolnosti. Avšak rozsah podpůrné péče se zúží hned od počátku a zmenší se průběhem přechodného údobí pro zavedení starobních pensí. Systém sociálního pojištění jest určen k tomu, aby, sám byv uveden do plné činnosti, zaručoval příjem, potřebný pro řádnou existenci ve všech pravidelných případech.

24. Soustava se označuje za soustavu pojistnou, ježto zachovává zásadu příspěvků. Označuje se za sociální pojištění, aby se vyznačilo důležité odlišení od pojištění dobrovolného. Na prvním místě třeba říci, že zatím co přizpůsobení premií risikům jest podstatou dobrovolného pojištění, jelikož jinak by se jednotlivci nedávali ze své vlastní vůle pojistiti, toto přizpůsobování není podstatným v pojištění, jež jest povinné z moci státu. Na druhém místě buďž řečeno, že uvážení pojistně matematických risik (actuarial risks) jako je úmrtí, nemoc nebo stáří, vyžaduje si shromažďování příspěvků při pojištění

²¹ Assistance Board jest ústřední orgán spravující podpůrnou péči (viz poznámky výše), jakožto samostatnou sociální službu.

dobrovolném, placených v mladém věku za tím účelem, aby byla kryta rizika pokročilejšího stáří a aby byly shromážděny rezervy pro individuální závazky. Stát se svou mocí donutiti řadu generací svých občanů, aby se pojistily a se svou mocí ukládati daně, není nucen tvořiti takovýchto rezerv pro pojistná rizika a též skutečně se neuchýlil v minulosti k tomuto postupu. Druhý z těchto rozdílů týká se pouze finanční praxe; první vyvolává důležité otázky politiky a rovnosti. Ačkoliv stát není nucen při provádění povinného pojištění k různě ní premií vzhledem k rizikům, může se k tomu rozhodnouti, zvoliv takovou politiku.

25. Když započalo státní pojištění v Britanii, mělo se za to, že povinné pojištění se má podobati dobrovolnému v přizpůsobování premií rizikům. To bylo zajištěno v nemocenském pojištění systémem státem schválených společností²²).

Pomýšlelo se na to zavésti toto též v pojištění pro případ nezaměstnanosti tím, že by se činily rozdíly co do příspěvkových sazeb mezi jednotlivými průmyslovými obory, jakmile bylo možné přesné ohodnocování a to tím, že by se bývalo podporovalo speciální pojistné plány podle jednotlivých průmyslů a tím, že by se bývaly vracely zaplacené příspěvky těm jednotlivcům, kteří neuplatnili svých nároků. V dělnickém pojištění úrazovém, ještě časnější to instituci, přizpůsobení premií rizikům bylo přirozeným následkem formy, ve které se činila opatření pro případ průmyslových úrazů, tím, že odpovědnost byla uložena zaměstnavatelům jako jednotlivcům a tím, že jim bylo ponecháno na vůli, zda se proti tomuto závazku pojistí dobrovolně či nikoliv. Ve třiceti letech následujících po roce 1912 lze pozorovati neomylně pohyb veřejného mínění směrem pryč od těchto původních myšlének, čímž se říká pryč od zásady přizpůsobovat i v povinném pojištění premie, rizikům a směrem k společnému a hromadnému jejich nesení. Tato změna byla nejpatrnější a nejúplnější v pojištění pro případ nezaměstnanosti, kde pojišťování podle jednotlivých průmyslů bylo omezeno v celkovém systému na několik historických výjimek; dnes se všeobecně uznává, že nelze kontrolovat rozsah nezaměstnanosti uvnitř jednoho průmyslového oboru; že všechny průmyslové obory závisejí jeden na druhém, a že ty z nich, jež jsou šťastnější, ježto jsou pravidelnější, mají nésti podíl při krytí nákladů na nezaměstnanost, zároveň s těmi, jež jsou méně pravidelné. Tatáž tendence mínění ve prospěch společného nesení sociálních rizik se projevila v názorech, vyjádřených velkou většinou osob, po-

²²Approved Societies. Jsou to zvláštní odnože společností (companies a societies), o nichž jsme se zmínili v poznámce ⁸). Tyto společnosti byly účastny na správě nemocenského pojištění a vytvořily k tomu účelu „Approved Societies,“ jež jsou dále spravovány ve spojitosti s těmito původními a hlavními společnostmi, týmž personálem a týmž výběřčími (collectors).

volaných k podání svědectví před tímto Výborem²³), pokud šlo o nemocenské pojištění. Co se týká dělnického pojištění úrazového, totožný názor byl projeven Mineworkers' Federation Královské komisi, zabývající se úrazovým pojištěním; jelikož ostatní průmysly nemohou se obejít bez dolování uhlí bylo navrženo, aby zaměstnavatelé všech průmyslových oborů nesli stejným dílem náklady na podnikové úrazy a nemoci, jak v dolování uhlí, tak i jinde.

26. Jde zde o otázku principu i praxe, kde lze vznést silné argumenty pro i proti. Avšak všeobecný směr veřejného mínění zdá se býti jasným. Po vyzkoušení různých zásad se ukázalo, že s city britského lidu nejlépe souhlasí to, aby do pojištění, organisovaného státem s použitím donucovací moci, každý jednotlivec byl pojat za týchž podmínek; nemá býti nikoho, kdo by se dožadoval toho, aby platil méně, jelikož má lepší zdraví nebo pravidelnější zaměstnání. V souhlase s tímto názorem návrhy tohoto Reportu znamenají další krok dopředu směrem k vývoji státního pojištění, jakožto nového typu lidské instituce, lišící se i od dřívějších metod zabraňování či zmírňování nouze i od pojištění dobrovolného. Výraz „sociální pojištění“, vyjadřující tuto instituci, zahrnuje v sobě i to, že jest povinné i že lidé se sdružují dohromady se svými druhy. Tento výraz v sobě vyjadřuje společné nesení risik, ledaže by rozdělení risik sloužilo sociálnímu účelu. Mohou býti sociálně politické důvody pro přizpůsobování prémie risikům, aby se podporovalo vyvarování nebezpečí, jako jsou podnikové úrazy či nemoci z povolání. Nyní se již nepřipouštějí nároky jednotlivých občanů na podíl na celostátním pojištění a při tom to, aby stáli mimo ně, podržující výhody svého individuálního nižšího risika, ať již pokud jde o nezaměstnanost, nemoc či úraz.

POŽITKOVÉ A PŘÍSPĚVKOVÉ SAZBY

27. Sociální pojištění má usilovati o zajištění minimálního příjmu, potřebného pro řádné živobytí. Nelze již nyní vyřešiti, jaké mají býti skutečné příspěvkové

²³Beveridgeův výbor, podobně jako různé Royal Commissions a jim obdobné jiné orgány, podávající své zprávy a dobrozdání vládě, králi a pod., vyslechl různé odborníky a organisace zájemců — witnesses —. Instituce různých výborů, komisí a pod. plní již po několik století dobrým způsobem funkci odborných poradců britských nejvyšších zákonodárných a správních orgánů. V oboru sociální politiky vzešlo tak již mnoho významných Reportů o chudinské péči, nezaměstnanosti, nemocenském a úrazovém pojištění a pod. Tyto útvary mohly by býti nápovědí pro budoucí řešení otázky, jak spojit úkoly politiků na straně jedné a byrokracie na straně druhé se znalostmi odborníků, stojících mimo obě strany.

sazby v penězích a to ze dvou důvodů. Za prvé jest nemožné dnes s určitostí předpovídati cenovou hladinu po skončení války. Za druhé určení toho, co jest nutné pro slušné lidské živobytí jest do určité míry otázkou úsudku; odhady v tomto směru mění se s průběhem času a mění se všeobecně v pokrokové společnosti směrem nahoru. Náš postup při zkoumání této otázky byl tento: nejdříve vyjít z uvážení existenčních potřeb, jak byly určeny povolányi ne-strannými odborníky a stanoviti tak týdenní příjmy, jež by bývaly byly dostačující pro řádné živobytí v normálních případech, při cenách, převládajících v roce 1938; za druhé odvoditi z nich sazby, přiměřené pro ceny životních potřeb, vyšší přibližně o 25% než ceny z roku 1938. Tyto sazby požitků, pensí a podpor, jsou uvedeny v § 401, jakožto předběžné poválečné sazby; s ohledem na ně jest možno určovati jednoduchým způsobem to, co se zdá býti nejvhodnějším poměrem mezi jednotlivými požitky a to, co by mělo býti nákladem na jednotlivé požitky a všechny požitky dohromady; jest možné též takto ukázati požitky v jejich vztahu k příspěvkům a zdanění. Avšak předběžné (provisional) sazby samy o sobě nejsou podstatně důležité. Jestliže hodnota peněz v době uvedení plánu v činnost se bude značně lišiti od předpokladů, na nichž byly předběžné sazby budovány, sazby mohou býti změněny, aniž by se to dotýkalo plánu v jakémkoli důležitém bodu. Jestliže sociální politika si vyžádá požitků ve vyšším měřítku, bude možno pozvednouti celou úroveň požitků i příspěvků bez jakéhokoliv dotčení struktury plánu. Jestliže sociální politika nebo finanční tíseň by si vyžadovaly požitků v měřítku nižším, lze požitky i příspěvky snížit, ačkoliv snad již ne s takovou snadností a ne bez některých přizpůsobení v plánu.

28. Nejdůležitější z předběžných sazeb jest týdenní sazba 40/- pro muže a ženu v případě nezaměstnanosti a pracovní nezpůsobilosti a po uplynutí přechodného údobí v případě starobní pense; k této sazbě vyplácejí se na víc příspěvky na děti, průměrně 8/- na jedno dítě. Tyto sumy představují velký přírůstek k nynějším podporám. Bude to znamenat, že muž a žena v případě nezaměstnanosti nebo pracovní neschopnosti a se dvěma dětmi, jestliže žena nepracuje, dostanou 56/- týdně bez přezkoumávání hmotných poměrů a to na tak dlouhou dobu, po jakou potrvá jejich nezaměstnanost či pracovní neschopnost; to budiž srovnáno s předválečnými 33/- v případě nezaměstnanosti a s 15/- nebo 7/6 v případě nemoci, po případě spojených s určitým příplatkem, vypláceným některými schválenými společnostmi (Approved Societies). Vdaným ženám, výdělečně činným, dostane se podpory v mateřství ve výši 36/- týdně po dobu třinácti týdnů na více k příspěvku v mateřství (srovnej poznám. ¹⁸⁾ a ¹⁹⁾) ve výši £ 4, který se poskytuje všem vdaným ženám. Ostatní sazby, jako pro případ vdovství

nebo nezpůsobilosti, způsobené podnikovým úrazem, vykazují obdobné zvýšení, jež jest dopodrobna vyloženo v § 284, zabývajícím se rozpočtem sociální bezpečnosti. Stanoví se nové druhy požitků jako pro pohřebné, pro potřeby spojené se sňatkem a pod.; stejně vytváří se nová zdravotní a léčebná služba, poskytovaná doma i v ústavech, vztahující se na všechny občany; tato služba je podmíněna dalším šetřením navrženým v § 437 a bude poskytována všem, bez jakýchkoliv vydání pro ošetřované. Při těchto předběžných sazbách se odhaduje, že celkový rozpočet sociální bezpečnosti, včetně příspěvků na děti a bezplatných léčebných a zdravotních služeb, bude činit £ 697 milionů v roce 1945, jakožto prvním roce účinnosti plánu a £ 858 milionů dvacet let poté, v roce 1965. Míra, do které tyto obnosy představují nová vydání, doposavad neexistující a rozdělení celkových nákladů mezi pojištěnce, jejich zaměstnavatele a státní pokladnu, jsou rozebírány ve čtvrté části Reportu a předběžné příspěvkové sazby jsou navrženy v § 403. Nejdůležitější z nich jest příspěvek dospělého zaměstnaného muže 4/3 týdně a 3/3 týdně, placený jeho zaměstnavatelem. Při této sazbě a při odpovídajících sazbách v ostatních třídách, příspěvek pojištěných zaměstnanců I. třídy na peněžní pojistné požitky se odhaduje na něco kolem 25 procent nákladů na celkové jejich peněžní požitky, s výjimkou příspěvků na děti: toto jest odhad pro dobu, kdy plán — včetně starobních pensí — bude uveden v plnou účinnost. Zbytek úhrady bude hrazen z příspěvků zaměstnavatelů a z daní, ukládaných podle platební schopnosti. Na počátku příspěvky pojištěnců budou tvořit větší poměrnou část celkových nákladů; celkový čistý přírůstek nákladů, nesených státní pokladnou v prvním roce, ve srovnání s nynějším stavem, bude činiti asi £ 86 milionů.

29. Snaha po stanovení sazeb pojistných požitků na vědeckém podkladě, vzhledem k existenčním potřebám, ukázala obtížnost tohoto řešení za podmínek, ve kterých žije dnešní Britanie. Jest to hlavně problém nájemného (rent), rozebíraný v §§ 197–216. V tomto bodě, stejně jako v bodech jiných, vytvoření vyhovujícího rámce pro plán sociální bezpečnosti jest závislé na vyřešení jiných problémů hospodářské a sociální organizace. Přes tyto nevyhnutelné potíže při vyjadřování početní hodnoty pojmu existenčního (subsistence) minima, plán sociálního pojištění, jak jest navržen tímto Reportem, stanoví pojistné požitky, které jsou přiměřeny všem pravidelným potřebám, i co do trvání i co do jejich výše. Zároveň jest to plán, ze kterého byly odstraněny anomálie, přesahování a křížení různých pojistných odvětví a přílišný počet orgánů, jimiž se vyznačovaly britské sociální služby doby přítomné; jest to také plán, v němž na místo nich nastupuje koordinace, jednoduchost a úspornost.

Sjednocená sociálně bezpečnost a nutné změny ji provázející.

30. Výhody sjednocené sociální bezpečnosti jsou velké a nesporné. Lze jich dosáhnouti pouze za cenu změn v dnešním správním ústrojí; jest zapotřebí dokázati nutnost těchto změn a lze ji prokázati případ za případem. Hlavní změny dnešní praxe, jichž si plán vyžádá, jsou vypočteny níže. Důvody pro každou z těchto změn jsou probírány v části II; v jednom nebo ve dvou případech jsou vyloženy pouze krátce, za předpokladu další a úplnější diskuse.

1. Sjednocení sociálního pojištění vzhledem k příspěvkům znamená, že se umožní každému pojištěnci dostávat veškeré požitky za jediný týdenní příspěvek, vyznačený v jediném pojistném dokladě (§§ 41–43).
2. Sjednocení sociálního pojištění a podpurné péče, spočívající v administraci, prováděné Ministerstvem sociální bezpečnosti a jeho místními podřízenými úřady (local Security Offices) v blízkosti bydliště všech pojištěných osob (§§ 44–47).
3. Nahrazení nynějšího systému schválených společností (Approved Societies), poskytujících nerovné požitky za nerovné příspěvky (s podržením „Friendly Societies“ a odborových organizací, poskytujících podpory v nemoci, jako orgánů pověřených správou jak požitků státních, tak i plynoucích z dobrovolného pojištění) (§§ 48–76).²⁴
4. Nahrazení nynějšího systému náhrad dělníkům za podnikové úrazy a pojetí opatření pro případ podnikových úrazů a nemocí z povolání do celkové soustavy sjednoceného sociálního pojištění s tím, že (a) se použije zvláštního postupu pro úhradu tohoto opatření, (b) se zavedou zvláštní pense pro případ dlouhodobé nezpůsobilosti k práci a příspěvky pro osoby, odvislé od pojištěnce v případě jeho smrti, způsobené úrazem nebo nemocí z povolání (§§ 77–105).
5. Oddělení zdravotní a léčebné péče od správy peněžních požitků a vytvoření všeobecné lékařské služby, přístupné každému občanovi, poskytující veškeré druhy léčení a péče ve všech případech neschopnosti, pod dohledem a kontrolou zdravotnických úřadů (Health Departments) (§§ 106).
6. Uznání manželek v domácnosti za zvláštní pojistnou třídu zaměstnankou s požitky přizpůsobenými jejich potřebám, zahrnujícími (a) ve všech případech příspěvek ke sňatku (výbavné), příspěvek v mateřství, požitky pro případ ovdovění a rozloučení, jakož i starobní pense; (b) požitky pro

²⁴ Srovnej s poznámkami ⁸⁾ a ²²⁾. U nás spravovaly veřejné peníze obdobným způsobem odborové organizace v rámci „gentského systému“.

případ manželovy nezaměstnanosti nebo nezpůsobilosti, není-li žena výdělečně činná; (c) v případě, že jest výdělečně činná, zvláštní podporu v mateřství vedle příspěvku v mateřství a nižší požitky pro případ nezaměstnanosti a pracovní neschopnosti (§§ 107–117).

7. Rozšíření pojištění pro případ dlouhodobé pracovní nezpůsobilosti na všechny osoby výdělečně činné a rozšíření pojištění starobního na všechny osoby v pracovním věku, bez ohledu na to, jsou-li výdělečně činné či nikoliv (§§ 118–121).
8. Poskytování příspěvku na výcvik, jenž má ulehčiti všem osobám, ztrativším své bývalé povolání ať již placené nebo ne, přechod k povolání novému (§ 122).²⁵⁾
9. Sjednocení (asimilace) sazeb pro požitky v případě nezaměstnanosti, neschopnosti jiné než dlouhodobé nezpůsobilosti způsobené podnikovým úrazem nebo nemocí z povolání, a pro starobní pense (§ 123).
10. Sjednocení podmínek pro nárok na požitky pro případ nezaměstnanosti a neschopnosti, včetně pracovní nezpůsobilosti způsobené podnikovým úrazem nebo nemocí z povolání, pokud jde o čekací dobu (waiting time).
11. Sjednocení podmínek, upravujících příspěvky pro případ nezaměstnanosti a neschopnosti kromě oné, jež jest způsobena podnikovým úrazem nebo nemocí z povolání a revise podmínek, upravujících příspěvky na pense (§§ 127–128).
12. Podmínění nároku na požitky v nezaměstnanosti, v plné sazbě a bez časového omezení, na povinnost súčasnití se práce nebo výcviku ve střediscích po uplynutí určitého údobí (§§ 129–132).
13. Podmínění nároku na požitky v pracovní nezpůsobilosti, v plné sazbě a bez časového omezení tím, že lze uložití osobě je pobírající zvláštní podmínky co do jejího chování (§§ 129–132).
14. Podmínění nároku na pensijní požitky, jiné než úrazové tím, že pojištěnec zanechá trvale práce a zvyšování hodnoty těchto požitků každého roku, pokračuje-li pojištěnec v zaměstnání a platí-li dále příspěvky po překročení minimální hranice pracovního věku, což jest u mužů 65 a u žen 60 let (§§ 133–136).

²⁵Training benefit. Ve většině případů jde o přeškolení. Názvu „přeškolení“ jsme však nepoužili, jelikož někdy jde o pouhé zacvičení nebo zdokonalení, jinde opět o osoby, jež dosud v žádném povolání nebyly vyučeny, na př. ženy v domácnosti nebo dcery a sestry, jež dosud obstarávaly pojištěnci domácnost.

15. Sjednocení (amalgamation) zvláštních odvětví pojištění pro případ nezaměstnanosti pro zemědělství, bankovní, finanční a pojišťovenského podnikání, se všeobecným systémem sociálního pojištění (§§ 137–148).
16. Zrušení vynětí z pojištění:
 - (a) osob ve zvláštním zaměstnání, jako jest státní služba, služba v místní správě, policii, na železnicích, v povolání ošetrovatelském a ostatních povoláních, jež lze zařadit do pensijního pojištění a dále, pokud jde o pojištění pro případ nezaměstnanosti, zaměstnání pomocnic v domácnosti;
 - (b) osob pobírajících vyšší platy než £ 420 ročně v nemanuálních povoláních (ve vyšších službách) (§§ 149–152).
17. Nahrazení nepodmíněných, avšak nedostačujících vdovských pensí opatřením, vyhovujícím jednotlivým různým potřebám, včetně časově omezených vdovských požitků se speciální sazbou ve všech případech, příspěvku na výcvik, jeli nutný a poručnického příspěvku na dobu, po kterou jest třeba pečovat o nezaopatřené děti (§§ 153–156).
18. Pojetí všeobecného pohřebního příspěvku do povinného pojištění (§§ 157–160).
19. Přenesení zbylých funkcí úřadů místní správy na Ministerstvo sociální bezpečnosti, pokud jde o podpůrnou péči, kromě věcí léčebných a otázek, týkajících se různých ústavů (§§ 161–165).
20. Přenesení zodpovědnosti za péči o slepé na Ministerstvo sociální bezpečnosti (§§ 166–170).
21. Přenesení působnosti Assistance Boardu na Ministerstvo sociální bezpečnosti, stejně tak jako působnosti Customs and Excise Departmentu pokud se týče starobních podpor (non-contributory pensions) a pravděpodobně též zprostředkování práce²⁶), prováděného dosud Ministerstvem práce, jako doplnění pojištění pro případ nezaměstnanosti a přenesení působnosti ostatních úřadů, súčasťněných na správě peněžních požitků všech druhů, včetně úrazového pojištění dělnického (§§ 171–175).

²⁶Employment service, jest nyní spravováno Employment Exchanges, zprostředkovatelnami práce, které jsou podřízenými instancemi Ministry of Labour. Jde totiž o to, že udílení požitků v nezaměstnanosti musí býti prováděno, zejména co se týče kontroly, v souladu s postupem zprostředkovatelen. Podle Reportu (§ 174) ministerstvo práce si rozhodně musí ponechat řešení pracovních otázek všeobecně, čímž se zejména myslí politika na trhu práce, otázek odborného výcviku, pracovních a mzdových podmínek a pod. I v jiných zemích správa pojištění pro případ nezaměstnanosti a zprostředkování práce jsou spojeny administrativně v jedno; ústředním úřadem však bývá ministerstvo práce, či sociální péče a nikoliv zvláštní ministerstvo sociální bezpečnosti.

22. Nahrazení Výboru pro pojištění pro případ nezaměstnanosti²⁷) Výborem pro sociální pojištění (Social Insurance Statutory Committee) (§§ 176–180).

23. Přeměna průmyslového pojištění na obchodním základě (business of industrial assurance) ve veřejnou službu, pod úřadem pro průmyslové pojištění (Industrial Assurance Board) (§§ 181–192).

31. Tento značný výpočet změn neznamena, že bylo v návrzích Reportu zapomenuto na zkušenosti nebo docílené výsledky minulosti. To, co se nyní navrhuje pro sjednocenou sociální bezpečnost vychází z toho, čeho bylo docíleno za postupného budování bezpečnosti část po části. Ponechává příspěvkovou zásadu, rozvrhující nesení nákladů na tři strany — pojištěnce samého, jeho zaměstnavatele, má-li zaměstnavatele a na stát. Ponechává a rozšiřuje zásadu, že povinné pojištění má poskytovat požitky v jednotné sazbě, bez ohledu na výdělky, jako protihodnotu za jednotnou sazbu příspěvků od všech. Podrzuje jako nejlepší metodu placení příspěvků soustavu dokladů o pojištění a pojistné známky. Staví na zkušenostech, získaných při správě pojištění pro případ nezaměstnanosti a později podpůrné péče o nezaměstnané, celostátní to organizace, jež však není soustředěna ve Whitehallu, nýbrž jest vykonávána zodpovědnými krajskými (regional) a místními (local officers) úředníky, jednajícími ve všech bodech v těsné spolupráci s representanty „obcí,“ jimž slouží. Má ustanovení o podržení spolupráce Friendly Societies v nemocenském pojištění. Má ustanovení o podržení některých zvláštností dělnického úrazového pojištění ve všeobecném rámci sjednocené soustavy a pro přeměnu sdružení pro vzájemné odškodnění v některých průmyslových oborech v nové orgány průmyslové kooperace a samosprávy. Zatím co dovršuje přenesení působnosti v peněžitých podporách v rámci podpůrné péče s orgánů místní správy na orgány celostátní, ponechává úřadům místní správy důležité místo pokud jde o péči v ústavech a pokud jde o organizaci a udržování služeb ve spojení se sociální péčí. Plán zde navrhovaný jest v některých směrech revolucí, avšak v důležitějších bodech jest přirozeným vývojem z minulosti. Jest britskou revolucí.

32. Plán sociální bezpečnosti jest navrhován jako něco, co by mohlo býti uvedeno v činnost bezprostředně po válce. V Memorandu, podávaném vlád-

²⁷ Social Insurance Statutory Committee a Unemployment Insurance Statutory Committee. Později jmenovaný výbor plnil především tyto úkoly: kontrola financí Fondu, dobrozdání o navrhovaných osnovách nových zákonných předpisů, po vyslechnutí zúčastněných organizací a dobrozdání o ostatních věcech, jež mu byly předloženy ministrem. Novým úkolem navrhovaného Výboru má býti mezi jiným otázka udržování sazeb požitků v poměru ke změnám v hodnotě peněz a udržování správného poměru mezi jednotlivými druhy požitků.

ním aktuárem ohledně finanční stránky plánu, jež jest vytištěno jako příloha A Reportu, se předpokládá, aby bylo možno přizpůsobiti odhady nákladů počtu obyvatelstva, že plán vstoupí v platnost 1. července 1944, takže prvním plným požitkovým rokem by byl kalendářní rok 1945. Vzhledem však k nutné zákonodárné a správní práci, již nutno vykonat, aby se uvedl plán v činnost, takovéto časné datum by bylo možné pouze tehdá, jestliže vláda a parlament by učinily své zásadní rozhodnutí v blízké budoucnosti.

SOCIÁLNÍ BEZPEČNOST A SOCIÁLNÍ POLITIKA²⁸⁾

409. Sociální bezpečnost ve smyslu, v jakém jest užívána v tomto Reportu, značí zajištění určitého příjmu. Plán pro sociální bezpečnost, jak se podává v Reportu, jest plánem, jak vybojovati osvobození od nouze zajištěním příjmů. Osvobození od nouze jest pouze jednou z podstatných svobod lidstva. Kterýkoliv plán pro sociální bezpečnost v užším slova smyslu předpokládá sladěnou sociální politiku v mnoha úsecích, avšak nebylo by vhodné probírat většinu z nich v tomto Reportu. Navrhovaný plán nese v sobě tři zvláštní předpoklady tak těsně spojené, že jejich krátký výklad jest nutný pro porozumění plánu samotnému. Jest to předpoklad příspěvků na děti, všeobecné služby zdravotní a léčebné a zachování a udržování zaměstnanosti. Po prozkoumání těchto tří předpokladů, tato část řeší všeobecné otázky, co do praktických možností řešení otázky osvobození od nouze jako bezprostřední poválečný cíl a co do záhodnosti plánovati rekonstrukci sociálních služeb již za války.

Předpoklad A: Příspěvky na děti

410. Prvním z předpokladů pro plán sociální bezpečnosti jest všeobecný systém příspěvků na děti²⁹⁾. To znamená, že bude učiněno přímé opatření, zajišťující vydržování nezaopatřených dětí poskytováním příspěvků těm, kdož jsou zodpovědní za péči o ně. Tento předpoklad spočívá na dvou spolu souvisejících důkazech.

411. Po prvé jest nerozumným snažiti se o záruku příjmu dostatečného pro řádné živobytí pro případ, je-li výdělek přerušen nezaměstnaností nebo nezpůsobilostí, aniž by se zajistil dostačující příjem v době výdělku. Sociální pojištění by mělo býti součástí politiky národního minima³⁰⁾. Avšak národní minimum

²⁸⁾ Sociální bezpečnost byl pojem, který nebyl v naší republice často používán v technickém slova smyslu. Jak jest patrné z Reportu, běží o zajištění příjmů v dostačující výši, pro celou rodinu a za všech okolností. Zatím co jde sociální bezpečnosti o pouhé zajištění příjmové, sociální politika, jak to vyjádřil Dr. Lev Winter a Dr. J. Kotek, jest „záměrně organisovaná činnost, jejímž účelem jest chrániti určité skupiny lidí před hospodářskými následky závad, které tkví v určitém společenském zřízení.“ (Idea Československého státu, 2. svazek, Praha 1936). Jest to tedy pojem širší; vývoj v poslední době jasně směřuje k tomu, že sociální politika bude plniti nejen úkoly, jež byly naznačeny v tomto citátu, jež jsou opatřeními pouze rázu remediativního, avšak i úkoly nové, které budou, vedle odpomoci stávajících nedostatků, sledovat i vytváření zřízení nového, jež přinese společnosti nejen uspokojení hmotné, nýbrž i psychologické, plynoucí z tvořivějších životních podmínek.

²⁹⁾ Viz poznámku ¹⁴⁾.

³⁰⁾ Británie jest zemi dlouhého vývoje bojů za zaručení tak zv. národního minima, to jest zajištění dostačujícího příjmu pro všechny členy národa. Původní požadavky v tomto směru se týkaly především minimálních mezd (living wage) v dostatečné výši. K tomu srovnej na př. knihu manželů Webbových „Industrial Democracy“, London 1902.

nemůže být prakticky zajištěno pro rodiny všech rozměrů mzdovou soustavou, která musí spočívat na výsledku lidské práce a která se neřídí rozměry rodiny. Sociální přehledy Británie mezi oběma válkami ukazují, že v prvních třiceti letech tohoto století reálné mzdy vzrostly asi o jednu třetinu, aniž by zmenšily nouzi do bezvýznamných rozměrů a že nouze, která zůstala, byla téměř zcela působena dvěma příčinami — přerušením nebo ztrátou výdělečné schopnosti a velkým rozměrem rodin.

412. Za druhé jest nebezpečným dovoliti, aby požitky po dobu nezaměstnanosti nebo neschopnosti se rovnaly pracovnímu výdělku nebo jej převyšovaly. Avšak tomuto nebezpečí nelze se vyhnouti bez příspěvků na děti, ať již v době výdělku, či jeho přerušeni nebo ztráty. Potvrdil to v minulosti značný počet případů, v nichž se poskytovaly podpory z pojištění pro případ nezaměstnanosti nebo z podpůrné péče o nezaměstnané. Zajištění zaměstnanosti — poslední a nejdůležitější ze tří předpokladů pro sociální bezpečnost — bylo by nemožné bez dosažení větší pohyblivosti pracovních sil a ostatních výrobních složek ihned po skončení války, než jaké bylo docíleno v minulosti. Aby se tohoto dosáhlo, rozpětí mezi příjmem v době výdělku a v době jeho přerušeni musí být co největší. Toto rozpětí nemůže být udržováno ve velkém rozměru pro muže s velkými rodinami, ledaže by se snížilo jejich požitky na nedostatečnou míru, nebo že by se poskytovalo příspěvky na děti stejně jako v době výdělku, tak i v době jeho přerušeni.

413. K těmto dvěma argumentům, vycházejícím přímo z ohledů na sociální bezpečnost, přistupují argumenty, vyvstávající z uvážení počtů obyvatelstva a péče o děti. Britská rasa nemůže pokračovati se svou dnešní reprodukční mírou; musí se nalézt prostředky k obrácení dnešního směru ve vývoji porodnosti. Není pravděpodobné, že by příspěvky na děti, nebo jiné hospodářské podněty (incentives), samy o sobě dodaly tyto prostředky a že by vedly rodiče, kteří si nepřejí dětí, aby je přiváděli na svět pro zisk. Avšak příspěvky na děti mohou pomoci k pozvednutí porodnosti jednak tím, že umožní rodičům, kteří si přejí více dětí, přivést je na svět, aniž by při tom poškodili možnosti dětí již narozených, jednak tím, že by příspěvky byly vyjádřením národního zájmu na dětech a udávaly by tak ton veřejnému mínění. Pokud se týče péče o děti, ať budou v budoucnosti jakékoliv možnosti pro velké rodiny, malé rodiny přítomnosti si toho vyžadují, aby každému žijícímu dítěti se dostalo nejlepší péče, jaká jen může být poskytnuta. Základy zdravého života musí spočívat na dětství. Na dětské příspěvky jest nutno nazírat jako na pomoc rodičům v plnění jejich povinností vůči dětem a jako na přijetí nových povinností a nové zodpovědnosti společnosti.

414. Všeobecnou zásadu příspěvků na děti lze nyní považovati za přijatou. Jest však třeba učiniti návrhy co do praktické formy takovýchto příspěvků, s hlediska sociální bezpečnosti. Hlavní body, jež jest třeba vyřešiti, týkají se pramenů, z nichž se mají příspěvky vypláceti, dále odstupňování příspěvků, dětí, kterým se je má vypláceti a orgánů, jež je mají spravovati.

415. Pokud jde o prameny příspěvků na děti, názorem Reportu jest, že příspěvky na děti nemají býti postaveny na příspěvkový základ a mají býti hrazeny pouze z daňového výnosu a ne z pojistných příspěvků. Úvahy, vedoucí k tomuto názoru, jsou praktické povahy. Za prvé jednotná sazba příspěvků na účely, jež mají býti kryty z příspěvků, jest přibližně tak vysoká, jak se navrhovatelům zdálo správným; jednotné příspěvkové sazby jsou buďto daní z hlavy (poll-tax) nebo daní ze zaměstnání, ospravedlnitelnou pouze do určitých hranic, již nelze však rozšiřovati do nekonečna. Za druhé opatření ve prospěch dětí mělo by jasně býti poskytováno do určité míry in natura. Ačkoliv podle názoru zastávaného Reportem příspěvky na děti mají se především poskytovati v hotových penězích, jest nutno kdykoliv je přizpůsobiti dávkám in natura a toto přizpůsobení bude snadnější v případě, že to bude stát, který ponese náklady na ně, než kdyby je stát nesl pouze jako jedna z přispívajících složek příspěvkového systému. Oba tyto důvody jsou důvody praktické. Pokud jde o zásady, lze vznášeti důvody pro jedno i druhé řešení. Lze říci na jedné straně, že jest nazírati na příspěvky na děti jako na vyjádření přímého zájmu společnosti na dětech; lze však též na druhé straně tvrditi, že děti jsou možností, pro kterou se má každý připraviti placením příspěvků do pojistného fondu. Jelikož lze takto tvrditi v zásadě jedno i druhé, lze v praxi učiniti opatření, aby náklady příspěvků byly poměrně rozděleny. Ve skutečnosti se níže také navrhuje, aby první dítě v každé rodině bylo vyňato ze soustavy příspěvků na děti, jestliže zodpovědný rodič vydělává, takže finanční náklad na každou rodinu jest rozdělen mezi stát a rodiče. Toto předpokládá nutnost postarati se o příspěvek na první dítě v případě, že zodpovědný rodič nevydělává, to znamená, že jest třeba přidati příspěvek na první dítě k požitkům v nezaměstnanosti, neschopnosti k práci nebo k poručnickým příspěvkům. I když ostatní příspěvky nese stát, náklady na příspěvky na první dítě lze dobře připsati na vrub Fondu sociálního pojištění, podobně jako jest to s náklady na příspěvky na děti, nyní poskytovanými v rámci pojištění pro případ nezaměstnanosti, hrazenými Fondem pojištění pro případ nezaměstnanosti. Celkem se zdá býti lepším uložit celkovou úhradu nákladů na příspěvky na děti státní pokladně v obém případě, i když zodpovědný rodič vydělává, i když tomu tak není, to jest nestaviti tento systém na příspěvkové zásadě. Ačkoliv se

tyto příspěvky na děti nebudou zakládat na příspěvkové povinnosti, mohou být spravovány Ministerstvem sociální bezpečnosti. Jejich úhrada nebude kryta Fondem sociálního pojištění, nýbrž zvláštními příspěvky ze státní pokladny.

416. Pokud jde o sazby příspěvků na děti (srovnej §§ 226–228), příspěvky, jichž je třeba k plnému krytí potřeb dětí různého stáří, pokud běží o potravu, ošacení, otop a světlo, jsou založeny na číslech, která vedou k průměru 7/- pro děti každého stáří při cenách z roku 1938. V § 232, který bere v úvahu na jedné straně stoupanutí cen po válce a na druhé straně nynější opatření dostávající se dětem v podobě jídla, poskytovaného ve školách, nebo mléka za lacinější ceny či zdarma, navrhuje se průměrná sazba 8/- týdně na dítě, jako doplněk k existujícím opatřením³¹). Z toho ještě nevyplývá, že příspěvek v hotovosti podle těchto sazeb má být vyplácen pro každé dítě. Proti tomuto závěru lze vznést dva názory.

417. Za prvé možno tvrdit, že jest pohlížeti na příspěvky na děti pouze jako na pomoc rodičům a ne jako na úplné snímání jejich finančních povinností. Toto tvrzení má své opodstatnění. Poskytovat příspěvek, zajišťující plnou existenci všem dětem muže nebo ženy, kteří jsou zaměstnáni, znamenalo by zbytečné plýtvání a nelze na ně pohlížeti jako na naprosto nezbytné opatření pro odstranění chudoby; málokteré mzdy nepostačují ani k uhrazení nákladů nejméně na dva dospělé a jedno dítě. Jestliže zodpovědný rodič (to jest rodič, na němž jest dítě odvislé) vydělává, není potřeba stanoviti příspěvky, snímající s rodičů celé břímě nákladů na děti. Podle názoru Reportu bylo by to pochybené — nikoliv nutné a záhodné — zasahování do rodičovských povinností. Tím jest řečeno, že v jakémkoliv systému příspěvků na děti, náklady na vydržování dětí mají společně hraditi rodiče a celá společnost. To lze uskutečniti dvojím způsobem — buď stanovením příspěvku na každé dítě ve výši, která je menší než skutečný náklad, nebo neposkytováním příspěvku na jedno dítě v rodině a stanovením většího či plného příspěvku na každé z dalších dětí. Druhý způsob jest lepší a zvolili jsme jej zde, jelikož značně snižuje vydání státu na příspěvky, aniž by to přinášelo přílišné zatížení pro rodiče, a jelikož zvyšuje podíl celkových nákladů, nesených státem, poměrně k tomu, jak vzrůstají rozměry rodiny; toto zvyšuje účinnost příspěvků tím, že se zamezuje nouzi a zvyšuje podporování velkých rodin.

418. Za druhé lze tvrdit, že ať říkají odborníci cokoliv, každá matka šesti dětí dobře ví, že šest dětí nestojí šestkrát tolik, kolik stojí dítě jedno, má-li se mu

³¹Myslí se tím na př. různé druhy „nutrition schemes,“ poskytujících školním dětem mléko (School Milk Scheme), jehož se dostává více než třem milionům dětí, obědy (School Meals Scheme) pro více než 700.000 dětí, ze značné části zdarma. Zde jest nutno též jmenovati lékařskou službu pro školní děti.

dostat potravy, ošacení a tepla. Připustíme-li, že jedno dítě bude k tomu potřebovat 7/- při cenách z roku 1938 (řekněme 9/- podle předběžných poválečných sazeb), 42/- poskytovaných šestičlenné rodině (54/- podle sazeb po válce) se může zdát příliš mnoho. Jestliže větší počet dětí umožňuje malé snížení nákladů na potravu, oděv a otop pro každé dítě, určitě přispěje na úhradu nájemného. Jest pravděpodobné, že málo rodičů, jsou-li vůbec tací, spotřebuje čtyřikrát tolik na předměty nutné potřeby čtyř dětí než kolik spotřebují na jedno dítě, či šestkrát tolik na šest dětí než na jedno. Může však tomu býti proto, že jen málokdo si to může dovoliti z příjmů, které jsou v naprostém nepoměru k počtu dětí.

419. Proto první argument přijímáme, kdežto druhý odmítáme. Navrhuje se na jedné straně, aby se neposkytoval příspěvek na první dítě, jestliže zodpovědný rodič pracuje. Na straně druhé návrh zní, aby pro každé z dalších dětí v každé rodině a též pro první dítě, pobírá-li zodpovědný rodič pojistné požitky nebo pensi, se vyplácelo příspěvky průměrně 8/- týdně dodatkem k nynějším opatřením in natura. Praktickým důsledkem toho jest, že nebude příspěvků na děti v tom případě, když rodič vydělává a jde o rodinu s jedním dítětem a že, vzrostou-li rozměry rodiny, průměrný příspěvek na každé dítě se bude zvyšovat podle této stupnice:

Počet dětí v rodině:	Týdenní příspěvek celé rodině:	Průměrný týdenní příspěvek na jedno dítě
1	0	0
2	8/-	4/-
3	16/-	5/4
4	24/-	6/-
5	32/-	6/5
6	40/-	6/8

420. Za předpokladu příspěvku 8/- týdně na dítě, vyloučení příspěvku na jedno dítě, jestliže rodič vydělává, zmenšuje celkové náklady téměř o £ 100,000.000 ročně oproti nákladům, jichž by bylo třeba při zahrnutí všech dětí ve všech případech. Bylo by možno dovésti tuto metodu rozdělování hrazení nákladů mezi celou společností a rodiči o stupeň dále, buď tak, že by se vyloučilo též druhé dítě z nároku — stejně jako první — anebo tím, že příspěvek na druhé dítě by byl stanoven na nižší úrovni, než jest plná sazba. Tím, že by se na druhé dítě poskytoval příspěvek 4/- týdně, ušetřilo by se dalších £ 23 milionů ročně na nákladech na příspěvky. Avšak, nehledě na nezáhodnost snižování opatření ve prospěch dětí, proti tomuto návrhu lze namítnouti, že zužuje ještě více mezeru

mezi výdělkem a příjmy po dobu přerušení výdělečné činnosti. Znamenalo by to, že muž se dvěma nebo více dětmi by dostal na ně 12/- v případě, že by pobíral pojistné požitky či pensi, což by nedostal v době výdělku, takže by na tom nebyl lépe při výdělku než v době nezaměstnanosti či nemoci, ledaže by jeho mzda přesahovala jeho požitky či pensi alespoň o oněch 12/-.

421. ...V praxi příspěvky nemají být jednotné, nýbrž odstupňované podle stáří, jelikož dětské potřeby rychle stoupají s věkem. Stejně tak v praxi obnos v hotovosti v každém stáří musí být uveden v soulad s opatřením in natura pro dotyčné stáří. Zásadou sociální politiky nemá být snímání všech povinností s rodičů, nýbrž nápomoc v porozumění a plnění jejich zodpovědnosti. Mohou se však vyskytnouti dobré důvody pro značné rozšíření opatření in natura a to může ovlivnit různým způsobem příspěvky v hotovosti v různém stáří. Zde však nelze více než naznačit návrh průměrného týdenního příspěvku ve výši 8/- v hotovosti nebo in natura.

422. Pokud jde o děti, na něž se mají příspěvky poskytovat, nejlepším plánem se jeví soustava, ve které se příspěvků dostane všem s výjimkou prvního dítěte u rodičů výdělečně činných. Málo peněz možno ušetřit stanovením jakékoliv příjmové hranice. Pokud se věc jeví tak, že poskytnutí příspěvků na děti všem rodinám bez ohledu na jejich prostředky by znamenalo dávat peníze zámožným lidem, kteří jich nepotřebují, lze tomu učinit nápravu tím, že se příslušně upraví úlevy, poskytované nyní na děti při dani z příjmu. To neznamená, že příspěvky na děti mají být náhradou za daňové úlevy. Otázky zdanění a příspěvků jsou rozdílné a vyžadují různého řešení.

423. Poskytování příplatků má pokračovat tak dlouho, pokud dítě jest v řádné celodenní výchově (full time education) až do 16 let. Někdy lze namítnouti proti návrhům na to, aby příspěvky byly dále vypláceny po prvních šest měsících nebo rok zaměstnání, odůvodňovaným tím, že počáteční výdělek může být nedostatečný, že by to znamenalo podporu udílenou na mzdy mladistvých pracovníků a směřovalo by to k jejich udržování na nízké úrovni. S rostoucím nedostatkem mladých pracovníků v poměru k dospělým jest pravděpodobné, že mzdy mladých stoupnou a nebudou potřebovat podpory.

424. Pokud jde o administraci příspěvků na děti, ať již jsou vypláceny jakkoliv — týdně nebo měsíčně, poštou nebo osobně — musí být nějaký ústřední úřad s místními úřadovny v každé osadě, které by přijímaly žádosti o ně, povolovaly je a kontrolovaly jejich vyplácení. Zdá se, že Ministerstvo sociální bezpečnosti jest vhodným orgánem pro tento účel, i když příplatky budou poskytovány i na první dítě v každém případě. Budou-li omezeny na děti kromě

prvního, takže příplatek na první musí být připojen k požitkům v nezaměstnanosti nebo v pracovní neschopnosti, důvody svědčící pro Ministerstvo sociální bezpečnosti jenom vzrůstají. Jedinou alternativou se zdá být užití orgánů pro péči o dítě — středisek pro děti pod pět let a škol pro děti školou povinné. Peněžní příspěvky by se tak staly součástí systému péče o mládež. V zásadě jest na věci něco, co by se dalo říci v její prospěch. Avšak není jasno, zda by bylo k tomu k dispozici vhodné správní ústrojí. Přirozeným plánem jest ponechat výplatu příplatků v hotovosti v působnosti zmíněného ministerstva a péči o děti a dozor nad nimi orgánům, pověřeným otázkami zdraví a výchovy a pamatovati na opatření pro ústřední a místní spolupráci mezi nimi.

425. Praktické závěry, vycházející z tohoto rozboru, jsou tyto:

- (1) Finanční úhrada má být poskytnuta státní pokladnou na všechny příspěvky na děti kromě prvního, je-li jeho rodič výdělečně činný a na příspěvky i na první dítě, v době přerušení výdělku jeho rodičů.
- (2) Průměrný příspěvek má činit 8/- týdně, vedle existujících opatření in natura. Skutečná výše příspěvku má být odstupňována podle stáří dítěte. Pokud by byla rozmnožena dosavadní opatření in natura, příspěvky v hotovosti mají být sníženy.
- (3) Správou příspěvků v hotovosti má být pověřeno Ministerstvo sociální bezpečnosti.

Předpoklad B: Všeobecná zdravotní a léčebná péče³²

426. Druhý ze tří předpokladů má dvě stránky. Zahrnuje v sobě celostátní zdravotní službu pro předejití nemocím a jejich léčení, stejně jako léčení pracovní nezpůsobilosti lékařským ošetřením; zahrnuje v sobě taktéž navrácení pracovní nezpůsobilosti lékařským ošetřením; zahrnuje v sobě taktéž navrácení pracovní schopnosti (rehabilitation and fitting for employment), jež bude prováděno ve formě péče, jež vlastnímu léčení následuje (medical and post-medical)... Důvod pro to, abychom pohlíželi na předpoklad B jako na nutnou podmínku pro zdárnou soustavu sociální bezpečnosti, nepotřebuje velkého zdůrazňování. S vyplácením vysokých požitků v době pracovní nezpůsobilosti logicky těsně souvisí to, že stát musí se usilovně snažit zmenšiti počet případů, vyžadujících podpor. Stejně tak jest logicky nutné, aby osoba pobírající vysoké požitky v pracovní nezpůsobilosti, uznala svoji povinnost co nejdříve se uzdraviti a spolupracovati ve všech krocích, které by mohly vésti k rozpoznání nemoci v jejím

³²Comprehensive Health and Rehabilitation Services. Jejich náplň čtenáři vysvitne z této kapitoly.

časném stadiu, kdy jí lze ještě zameziti. Za nemoc i úraz se musí vždy platiti, ne-li přímo pojistnými požitky, tedy v podobě zmenšené výrobní síly a v podobě zahálky. Jeden z důvodů, proč jest dáti přednost přímému a otevřenému placení za nemoc a úraz ve formě požitků z pojištění raději než nepřímou jest to, že se klade tak důraz na náklady s tím spojené, což by mělo podnítiti prevenci. Pokud jde o metody k uskutečnění předpokladu B, hlavní problémy vznikají především pokud jde o bod první, lékařské ošetření. Rehabilitace jest novým polem léčebné činnosti s velkými možnostmi, avšak vyžaduje si vydání jiného rozsahu a jiné povahy než jakého jest třeba pro lékařské ošetření národa.

427. První částí předpokladu B jest, že celostátní zdravotní služba zajistí každému občanovi, že se mu dostane veškeré léčebné péče, jaké bude potřebovati, doma či v léčebném ústavě, všeobecné, speciální nebo poradní; zajistí mu taktéž výhody ošetření zubního, očního či chirurgického, péče ošetrovatelské či porodní a rehabilitace po úrazu. Ať příspěvky na sociální pojištění obsahují v sobě platbu na úhradu nákladů zdravotní služby či ne, služba sama má:

- (i) býti organisována nikoliv ministerstvem, pověřeným sociálním pojištěním, nýbrž ústředními úřady, zodpovědnými za zdraví národa a za opatření pozitivní, preventivní nebo léčebná;
- (ii) býti poskytována kdykoliv jest jí zapotřebí, bez ohledu na příspěvkové podmínky v jednotlivém případě.

Navrácení nemocné osoby do stavu zdravého jest povinností státu a nemocné osoby a má přednost před jakýmkoliv jiným ohledem. Tento předpoklad jest v souladu s definicí cílů lékařské služby, jak byly navrženy Návrhem zatímního reportu Medical Planning Commission of the British Medical Association:

- „(a) zavést systém lékařské služby, vedoucí k dosažení skutečného zdraví, k prevenci neduhů a k pomoci v nemoci;
- (b) poskytnouti každému jedinci všechny potřebné lékařské služby, všeobecné i speciální, doma i v ústavu.“

428. ... Jestliže bylo jednou přijato mínění, že správa lékařské péče má býti vyňata ze sociálního pojištění a státi se součástí obsáhlé všeobecné zdravotní služby, otázky, jež jest nutno v tomto Reportu zodpověděti, jsou převážně rázu finančního. Má určitá část nákladů na ošetření býti vtělena do příspěvků na povinné pojištění, a jestliže ano, jaká? Avšak ačkoliv tato otázka jest finančního rázu, odpověď na ni může ovlivniti organizaci celé služby a může proto záviseti zčásti na názorech na organizaci...

437. ... tento přehled problémů, spojených s vytvořením obsáhlé léčebné služby jasně ukazuje, že tento Report nemůže předložiti konečných a podrobných ná-

vrhů, ani dokonce ne, pokud běží o finanční základ služby... S hlediska sociální bezpečnosti ideálním plánem jest zdravotní služba, poskytující plné léčebné ošetření a preventivní péči všeho druhu a každému občanovi bez výjimky, bez hospodářských hranic v jakémkoliv ohledu. Navrhuje se proto, aby v příspěvcích, navržených jako část plánu sociální bezpečnosti, byla zahrnuta platba, jež by opravňovala každého občana k jakémukoliv ošetření, jehož si jeho případ vyžaduje... Navrhuje se dále, aby obnosy, složené z těchto plateb, byly přeneseny na úřad nebo úřady, pověřené správou zdravotní služby, čímž by byly uhrazeny z části — může to býti pouze část — celkové její náklady... Prvotní zájem Ministerstva sociální bezpečnosti není v podrobnostech celostátní zdravotní služby nebo v jejích finančních zařízeních. Tento zájem spočívá v tom, aby se vytvořila zdravotní služba, jež by zmenšila nemoci prevencí a léčením a zajistila pečlivé zjišťování, jehož jest třeba při kontrole vyplácení požitků...

438. Předpoklad B zahrnuje v sobě nejen lékařské ošetření a léčení, nýbrž též rehabilitaci po skončení vlastního léčení... Rehabilitace jest nepřerušným procesem, jehož pomocí nezpůsobilé osoby mají býti převedeny ze stavu neschopnosti a pod plnou lékařskou péčí do stavu normálních pracovníků, schopných výdělků. Tento proces předpokládá těsnou spolupráci mezi úřady zdravotní péče a úřady pro zprostředkování práce, to jest s Ministerstvem práce a národní služby. Zda tato spolupráce může býti nejlépe zajištěna vytvořením výkonného orgánu představujícího obě strany, či příkázáním zvláštních povinností každému z těchto úřadů, jest problém správní organisace, o kterém nepřísluší zde vyjadřovati své mínění. Postačí předložiti tři hlavní návrhy:

- a) že rehabilitace musí býti plynulá, počínajíc stadiem lékařského ošetřování, přes další péči tak dlouho, až bude obnovena nejvyšší výdělečná kapacita; služba, sledující tyto účely, má býti přístupna všem nezpůsobilým jimž může býti prospěšná, bez ohledu na příčinu nezpůsobilosti.
- b) že požitky v hotovosti, vyplácené osobám v rehabilitační péči, mají býti tytéž, jako příspěvky na výcvik, včetně podpory na stěhování a ubytování, kdekoliv jich bude třeba.
- c) že příspěvky, placené pojištěnci, mají je, stejně jako v případě péče lékařské, opravňovati k rehabilitační péči bez dalšího placení.

439. Nebylo by v nesouhlase s těmito návrhy, kdyby se část nákladů na rehabilitaci osob zraněných v některých průmyslových oborech, označených za zvláště nebezpečné, zahrnula do průmyslové daně, vybírané v těchto oborech, což by znamenalo další příspěvek k nesení nákladů této služby (srovnej §§ 279[iii] a 360).

Předpoklad C: Udržování zaměstnanosti

440. Jest zde pět důvodů odůvodňujících názor, že úspěšný systém sociálního pojištění předpokládá udržení zaměstnanosti a prevenci hromadné nezaměstnanosti. Tři z nich se týkají podrobností sociálního pojištění; čtvrtý a nejdůležitější, týká se jeho zásad; pátý se zabývá možností úhrady nákladů.

- 1) Výplata nepodmíněných požitků v hotovosti, na něž mají pojištěnci nárok v nezaměstnanosti, jest uspokojujícím zařízením pouze pro krátké periody nezaměstnanosti; je-li nezaměstnanost delší, zahálka, i když se při ní dostává určitý příjem, demoralisuje. Report proto navrhuje, aby požitky v nezaměstnanosti byly učiněny po uplynutí určitého údobí závislými na podmínce, účastniti se práce nebo výcviku ve střediscích. Avšak tento návrh jest nepraktickým, má-li se jej použít na miliony nebo statisíce lidí³³).
- 2) Jediným spolehlivým způsobem přezkoušení nezaměstnaného jest nabídka práce. Tato zkouška selhává při hromadné nezaměstnanosti a činí nutným vypracovati důkladné příspěvkové podmínky a různá mimořádná opatření, jichž se má vystříhati každá dobrá soustava pojištění proti nezaměstnanosti.
- 3) Stav na pracovním trhu má přímý vliv na rehabilitaci zraněných a nemocných a na možnosti dáti těm, kteří trpí částečnými vadami, jako je na př. hluchost, příležitost ke šťastnému a užitečnému životu. V době hromadné nezaměstnanosti ti, kteří pobírají úrazové odškodnění, nepociťují nižádného nutkání k tomu, aby se uzdravili pouze proto, aby potom zaháleli. Na druhé straně v době živé poptávky po pracovní síle, jako jest válka, nemocní a zmrzačení jsou povzbuzováni k tomu, aby nabyli svých bývalých schopností, aby byli opět užiteční.
- 4) Bezpečnost příjmů, což jest vše, co může poskytnouti sociální pojištění, jest tak nedostačujícím opatřením pro lidské štěstí, že navrhovati je jako jediný nebo hlavní krok k rekonstrukci, by se sotva zdálo státi za to. Musí býti provázeno vysloveným rozhodnutím užiti moci státu v jakémkoliv rozsahu, jenž by se ukázal býti nutným pro zajištění nikoliv absolutně

³³U nás existovalo obdobné ustanovení, ukládající pobírateli podpory v nezaměstnanosti, že musí nejen přijmouti nabídnutou mu práci, ale i že musí se účastniti práci všeužitečné povahy, podnikaných obcemi a podobně. Československé předpisy však obsahovaly ustanovení zaručující nezaměstnanému pro takový případ jednak mzdy v místě obvyklé, jednak to, že nemusel přijmouti práci, jež by mu mohla znemožniti návrat do jeho vlastního povolání. Tak nebylo možno nutiti třeba hodináře, aby pracoval na stavbě silnic.

trvalého zaměstnání všem, avšak rozumné a pravděpodobné příležitosti k produktivnímu zaměstnání.

- 4) Ačkoliv by bylo v moci společnosti nésti náklady celého plánu sociální bezpečnosti, cena jest těžká a jestliže by se přidalo k nutným nákladům ještě plýtvání, břímě by se mohlo státi neúnosným. Nezaměstnanost jest nejhorší formou plýtvání tím, že zvyšuje vydání na požitky i tím, že zmenšuje příjmy nutné k tomu, aby kryly tyto náklady.

441. Předpoklad C nepředpokládá úplné odstranění nezaměstnanosti. V průmyslových oborech, podléhajících vlivům sezóny, nepravidelnosti v práci jsou nevyhnutelné; v hospodářském systému, podléhajícím změnám a pokroku, fluktuace ve štěstí jednotlivých zaměstnavatelů nebo některých průmyslových oborů, jsou nevyhnutelné; možnost úplně kontrolovati větší výkyvy dobrého a špatného obchodu, jež jsou označovány výrazem hospodářský cyklus, nebyla dosud objevena; země jako jest Britanie, jež nutně potřebuje vývoz, aby mohla platiti za suroviny, nemůže býti immuní k důsledkům změn ve štěstí nebo v hospodářské politice ostatních zemí. Plán sociální bezpečnosti navrhuje opatření značného rozsahu pro případ nezaměstnanosti. V průmyslových oborech, zahrnutých do pojištění pro případ nezaměstnanosti, finance fondu tohoto druhu pojištění byly budovány Výborem pojištění pro případ nezaměstnanosti na předpokladu průměrné míry nezaměstnanosti asi 15 procent v létech dobrých i špatných. Při vypracovávání rozpočtu sociální bezpečnosti ve čtvrté části Reportu se předpokládalo, že v průmyslových oborech, podléhajících nyní pojištění pro případ nezaměstnanosti, průměrná míra nezaměstnanosti bude v budoucnosti asi 10 procent, a že ve třídě I. nezaměstnanost pojištěnců bude se pohybovati kolem 8 a půl procenta. Jest správné doufati, že nezaměstnanost může býti omezena pod tuto hladinu, ve kterémžto případě bude více peněz volných pro Fond sociálního pojištění, buď pro lepší požitky, buď pro snížení příspěvků. Avšak při přípravě rozpočtu bezpečnosti nebylo by rozumným předpokládati jakoukoliv nižší míru nezaměstnanosti. Předpoklad C není podmíněn úplným odstraněním nezaměstnanosti, nýbrž odstraněním nezaměstnanosti hromadné a prodlužované rok od roku v případě téhož jedinice. Na počátku povinného pojištění pro případ nezaměstnanosti v roce 1913 a 1914 bylo shledáno, že méně než 5 procent nezaměstnanosti, zasáhnuvší pojištěné průmyslové obory, dotklo se osob, které byly bez zaměstnání přes 15 týdnů. I když se ukáže nemožným vrátiti se nazpět k této úrovni zaměstnanosti, bude možné učiniti v normálních dobách pouze řídkým zjevem nezaměstnanost kteréhokoliv jednotlivce, přesahující 26 týdnů bez přerušení.

442. Rozbor metod a podmínek k dosažení předpokladu C plánu sociální bezpečnosti přesahuje rozsah tohoto Reportu. Jest možno tvrditi, že sám plán bude míti určitý příznivý vliv na uskutečnění tohoto předpokladu. Vyplácení podpor v nezaměstnanosti v nejštědrějším měřítku, slučitelném se zachováním mobilnosti pracovních sil a motivů hledati práci a zavrhovati zahálku, udrží kupní sílu pracujícího lidu, jestliže započne hospodářská deprese a bude tak mírniti její krutost. Tento výsledek není odvislý od pramenů, z nichž se vyplácejí požitky. Jestliže, jak se navrhuje v plánu, požitky se vyplácejí nikoliv ze všeobecných daní, nýbrž ze samostatného fondu sociálního pojištění, většinou vybudovaného z týdenních příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců, vliv na stabilisování kupní síly a všeobecná poptávka po pracovních silách bude větší. Nápor nezaměstnanosti nebude pouze znamenati okamžité stoupnutí vydání fondu, avšak též okamžitý pokles příjmů; fond může býti řízen tak, aby měl ještě další vliv na stabilisaci poptávky po pracovních tím, že by shromažďoval přebytky v dobách dobrých a spotřebovával by je, nebo by se dokonce zadlužoval, v dobách špatných... Maximálního účinku sociálního pojištění ve stabilisování zaměstnanosti by se docílilo, kdyby se příspěvkové sazby měnily v opačném směru, to jest zvyšováním příspěvků v dobách dobrých a jejich snižováním v dobách špatných. Toto by zvyšovalo rychlost, ve které by fond splácel dluhy nebo budoval rezervy v dobách dobré zaměstnanosti a rychlost, se kterou by vyčerpával rezervy nebo by uzavíral zápůjčky v čase zaměstnanosti špatné; snižováním příspěvků zaměstnavatelů ve špatných dobách by se napomohlo přímému obnovení jejich poptávky po pracovních; snížení příspěvků zaměstnanců by zvýšilo jejich kupní sílu a tak by povzbudilo poptávku po pracovních — nepřimo. Zda takovéto měnění pojistných příspěvků v tomto směru jest praktickým návrhem a jakým ústrojím by mohlo býti uskutečněno, jsou otázky, jež nezapadají do rámce tohoto Reportu. Jsou součástí všeobecného problému finanční a rozpočtové politiky po této válce a bude je třeba bráti v úvahu při přípravě takovéto politiky.

443. Pravděpodobné a možné účinky plánu sociální bezpečnosti na stabilisování poptávky po pracovních silách jest pokládati za jeho výhody a jest nutno je zaznamenati. Avšak nemělo by se přeháněti jejich důležitost. Jsou to pouze opatření pomocná; nedotýkají se hlavní otázky, jak udržeti zaměstnanost. Pro tento účel jest třeba jiných opatření. Pokud tato opatření nebudou připravena a pokud se nestanou účinnými, vše to, co by jinak mohlo býti vyzískáno plánem sociální bezpečnosti, bude promarněno.

Odstranění nouze jako uskutečnitelný poválečný cíl

444. Cílem plánu pro sociální bezpečnost jest odstranění nouze tím, že se zajistí každému občanovi, který jest ochoten sloužiti podle svých sil, aby se mu dostalo v každé době takového příjmu, který postačí k úhradě jeho povinností a potřeb. Jest pravděpodobné, že tento cíl jest v našem dosahu ihned po skončení této války?

445. Prvním krokem ke zkoumání očekávaných hospodářských prostředků společnosti po této válce jest podívati se na to, jaké byly těsně před jejím vypuknutím. Sociální přehledy, připravené nepředpojatými badateli životních podmínek v některých hlavních průmyslových střediscích v Britanii v letech 1928 až 1937, sloužily za podklad pro diagnosu nouze v prvních částech Reportu. Lze jich také užiti, aby se ukázalo, že celkové prostředky společnosti dostačovaly k tomu, aby nouze se stala zbytečnou. Zatím co v každém ze zkoumaných měst podstatné procento rodin mělo méně než holé existenční minimum, velká většina měla mnohem více než jest toto minimum, (... následují příklady z východního Londýna, Bristolu a Yorku...) ...to není řečeno proto, že by se snad navrhovalo, aby nové rozdělení (redistribution) příjmů se omezilo pouze na dělnické (wage-earning) třídy: tím méně se říká proto, že by se snad navrhovalo, aby se lidé spokojovali pouhým vyhnutím bídě a pouhým existenčním příjmem. Bylo to řečeno pouze proto, aby se ukázalo na přesvědčivých příkladech to, že odstranění nouze těsně před touto válkou bylo snadno v rámci hospodářských možností společnosti; nouze byla zbytečným skandálem způsobeným tím, že se nikdo neobtěžoval mu předejiti...

447. Vzestup všeobecného životního standardu ve Velké Britanii za 30 nebo 40 let, končících touto válkou, má pro nás dvě ponaučení:

- 1) Vzrůstající všeobecná prosperita a stoupající mzdy neomezily nouzi do bezvýznamných rozměrů. Z toho plyne ponaučení, že jest třeba nových zákroků pro rozšíření prosperity. Plán pro sociální bezpečnost jest určen k tomu, aby sledoval tento cíl; jest to vytvoření národního minima, nad nímž by mohl vzrůstat blahobyt a úplné odstranění nouze.
- 2) Údobí, jehož se týkají srovnání mezi řekněme léty 1900 a 1936, zahrnuje první světovou válku. Z toho vyplývající ponaučení jest povzbudivé, že totiž není správné se domnívati, že musí dnešní válka znamenati konec hospodářského pokroku pro Britanii nebo ostatek světa. Čtyřem létům otevřené války a odvrácení úsilí od užitečné výroby k výrobě prostředků ničení v letech 1914 až 1918, následovalo údobí hospodářských konfliktů; mezinárodnímu obchodu se nedostalo příležitosti k zotavení z války

a Britanie se dostala do údobí hromadné nezaměstnanosti v základních průmyslových oborech. Přes to však, po celou dobu ničení a zmatku, stále síly hmotného pokroku — technický pokrok a schopnost lidské společnosti přizpůsobovati se novým podmínkám — nepřestaly býti v činnosti: průměrné reálné bohatství Britanie, jejíž zámořské investice se sesuly a jejíž vývozní odbytiště byla ztracena, včetně všech jejích nezaměstnaných, bylo ve skutečnosti vyšší v roce 1938 než v roce 1913. Dnešní válka snad bude ještě ničivější. Jest pravděpodobné, že dovrší práci první války ve vyčerpávání britských investic v zámoří a že ve značné míře zbaví Britanii jiného prostředku k zahraničním výdělkům, loďařských služeb: v tomto i v jiných směrech tato válka změní hospodářské prostředí, ve kterém bude britskému národu žiti a pracovati a vyžádá si radikálních a někdy velmi bolestných přizpůsobení. Nebude možno se vyhnouti velkým obtížím přechodu; není naděje na snadné a bezstarostné časy v dohledné době. Avšak domnívati se, že tyto obtíže jsou nepřekonatelné, že síla se přizpůsobiti opustila britský národ, že technický pokrok se skončil nebo může skončiti, že Britové musí býti v budoucnosti chudí, poněvadž utratili úspory svých otců, jest poraženectvím bez důvodu a proti zdravému rozumu.

448. Shora uváděné důvody nejsou rázu peněžního, nýbrž zakládají se na životních standardech a reálních mzdách. Jestliže toto zdůvodnění jest oprávněné, jest jasno, že odstranění nouze příjmovou redistribucí jest v dosahu našich možností. Otázka, jak má býti tento plán financován v penězích, jest otázkou druhého řádu, i když jest skutečným problémem; neboť skutečnost, že celé břímě nákladů jest únosné, je-li správně rozděleno, znamená, že jej bude možno nésti pouze bude-li rozděleno rozumně. Rozumné rozdělení tohoto břemena jest předmětem rozpočtu sociální bezpečnosti, jak jest naznačen ve čtvrté části. Tam jest ukázáno na to, že plán si vyžádá dalšího vydání státní pokladny ve výši 86 milionů liber v prvním roce plné účinnosti plánu. Nezdá se býti neodůvodněnou nadějí, že i když budou kladeny jiné nároky na státní pokladnu, takovéto nové vydání bude moci býti uhrazeno v době, kdy skončí nynější válčení. Rozpočet klade však daleko větší nároky na státní pokladnu v pozdějších létech v podobě úhrady starobních pensí; jest to aktem rozumné důvěry v budoucnost britského hospodářského systému a v prokázanou účinnost britského lidu. Přesné měřítko toho, jak rychle bude toto břemeno vzrůstatí není konečným způsobem v Reportu vyřešeno, jelikož lze přizpůsobovati délku přechodného údobí pro starobní pense a — bude-li toho třeba — i prodloužiti, aniž by tím pro koho vznikly obzvláštní tvrdosti. Pokud jde o pojištěnce, rozpočet od něho žádá pří-

spěvky pro životní bezpečnost, které jsou v podstatě nižší, než jaké platí nyní na povinné a dobrovolné pojištění za méně důležitější dávky nebo za služby lékařské, za které platí ihned, kdy se mu jich dostane. Pokud jde o zaměstnavatele, plán jim ukládá nové výlohy, zvyšující náklady na práci, o kterých však lze soudit, že budou dobře splaceny nazpět větší výkonností a spokojeností, již s sebou nesou.

449. Obsah této části lze shrnouti velmi krátce. Nelze uskutečnit úplného odstranění nouze pouhým zvýšením výroby, bez správné distribuce výrobků; avšak správná distribuce výrobků neznamená, jak se často myslelo dříve, distribuci mezi rozličnými složkami, účastněnými na výrobě, mezi půdou, kapitálem, ředitelstvem a pracujícími. Jest třeba lepší distribuce kupní síly mezi pracujícími samými, mezi těmi, kdož vydělávají a těmi, kteří nikoliv, mezi těmi, kteří mají těžké povinnosti vůči rodině a těmi, jejichž povinnosti jsou lehké či vůbec žádné. Sociální pojištění i příspěvky na děti jsou především metodami nového rozdělení bohatství. Takovéto lepší rozdělení nemůže nepřispěti blahu národa, a je-li vhodně uzpůsobeno, může zvětšiti blahobyť tím, že bude udržovati na výši tělesnou zdatnost. Nesnižuje bohatství, ledaže by je promarňovalo v administrativě a nesnižuje výrobních podniků (incentive). Na nezaměstnanost a pracovní nezpůsobilost se vlastně již platí nevědomě: nebude tudíž znamenati přírůstek k břemenu výloh společnosti, jestliže se o její oběti postaráme vědomě. Sjednocené sociální pojištění odstraní velkou část plýtvání, jemuž se nelze ubrániti při dnešních metodách. Jestliže bude správně organisováno, kontrolováno a financováno, nebude působiti depresivně na podniky (incentive) v podnikání.

450. Nouze mohla býti v Britanii odstraněna těsně před vypuknutím dnešní války. Může býti potlačena po jejím skončení, ledaže by britský lid byl a zůstal by býti mnohem chudším než byl dříve, čímž se myslí, že by zůstal méně výkonným než jakým on a jeho otcové byli dříve. Není důvodů proto, abychom proti své zkušenosti věřili tomu, že budou a musí býti méně produktivními. Odpověď na otázku, zda se má pohlížeti na osvobození od nouze jako na poválečný cíl, jehož jest možno dosíci velmi brzy, jest kladná — budou-li splněny čtyři podmínky. Tyto čtyři podmínky jsou:

- (1) Že svět po této válce bude světem, ve kterém národy budou spolupracovati jeden s druhým pro výrobu v míru, raději než úkladně strojiti jeden druhému zničení válkou, ať již otevřenou, nebo zastřenou;
- (2) Že budou provedeny změny a přizpůsobení, jichž bude třeba britské hospodářské politice a struktury, vzhledem ke změněným podmínkám po válce, tak, aby se udržela produktivní zaměstnanost;

(3) Že bude přijat plán sociální bezpečnosti, znamenající zachování příjmů, jenž nebude zatížen zbytečnými náklady na administrativu a jiným promarnováním prostředků:

(4) Že rozhodnutí, týkající se povahy plánu, to jest týkající se organizace sociálního pojištění a příbuzných služeb, mají být učiněna již za války.

451. Jest zde nějaký důvod, proč by se čtvrtá podmínka neměla splnit zde a hned? Rekonstrukce sociálního pojištění a příbuzných služeb, zajišťující bezpečnost příjmu pro všechna rizika, jest všeobecným cílem, s nímž všichni rozumní lidé souhlasí. Předpokládá změny, dotýkající se mnoha dílčích skupinových zájmů, avšak nevyvolává otázek, týkajících se politických zásad nebo stran. Vyžádá si nesmírné práce na podrobnostech přípravy zákonů a organizace, pro niž podstatnou okolností jest čas a na niž se možná dostane méně času těsně po válce než jest ho nyní. Jestliže plán pro osvobození od nouze, pokud je nám může dát sociální bezpečnost, má být připraven pro dobu, kdy skončí válka, musí být připravován již v době války.

452. Uskutečnění tohoto plánu pro sociální bezpečnost, jak jest podáván v tomto Reportu, vyžaduje si rozhodnutí trojího druhu: rozhodnutí rázu zásadního, rozhodnutí, co do provedení a podrobností, a rozhodnutí, pokud jde o množství, což znamená, pokud jde o sazby požitků a příspěvků. Rozhodnutí druhu třetího nemusí být činěna nyní: může se s nimi posečkat až do doby, kdy bude lépe známa cenová hladina po válce. Rozhodnutí prvního druhu, to jest rozhodnutí zásadní, mohou být učiněna již dnes a jest třeba, aby se tak stalo již nyní, má-li být nějaký plán sociální bezpečnosti po ruce až skončí válka. Potřebná rozhodnutí jsou tato:

- (1) Rozhodnutí zavést sjednocené a všeobecné sociální pojištění, vyjadřující šest hlavních zásad, jak byly podány v §§ 303–309: jednotná sazba existenčních požitků, jednotná sazba příspěvková, sjednocení správní působnosti, postačitelnost požitků, všeobecnost a roztrídění;
- (2) Rozhodnutí pověřit organizací systému Ministerstvo sociální bezpečnosti;
- (3) Rozhodnutí, aby byla ustanovena osoba nebo orgán pro přípravu potřebného zákonodárství a uskutečnění plánu tak, aby byly pohotově až skončí válka.

Rozhodnutí této povahy mohou být učiněna jedině parlamentem. Jestliže vláda Jeho Veličenstva přijme hlavní doporučení Reportu, navrhuje se, aby prvním krokem bylo předložiti parlamentu resoluce, jimiž se schvaluje zavedení plánu sociálního pojištění a příbuzných služeb a to v soulase se zásadami právě vy-

jmenovanými, a jimiž se schvaluje ustavení Ministerstva sociální bezpečnosti. V případě, že by tyto resoluce byly schváleny, mělo by následovati vytvoření nějakého orgánu — ministra, skupiny ministrů či komisařů — kteří by byli pověřeni přípravou zákonodárství, jehož bude zapotřebí. Uvedení v činnost plánu v těch směrech, jak je navrhuje Report, znamená zrušení mnohých zákonů a jejich nahrazení jedním neb dvěma zákony a spoustou podrobných nařízeních. Projednávání nového zákonodárství poskytne parlamentu druhou příležitost k posouzení plánu v konkrétní podobě. Všechna podrobná nařízení, v souhlasu s běžnou praxí, budou předložena parlamentu dříve, než budou uvedena v činnost.

453. Ať již to bude jakýkoliv orgán, který bude pověřen úkolem připravit nově zákonodárství a nařízení, bude se museti zabývati mnoha podrobnými otázkami, pro něž se v Reportu nenavrhuje řešení, nebo pouze provisorní. Jsou některé otázky, pro které bude potřeba zahájit nové šetření. Tyto v sobě zahrnují:

- (a) Organizaci celostátní zdravotní služby, jež jest první částí předpokladu B plánu. Jest to otázka, již se budou dále zabývati buď příslušné ústřední úřady, nebo nezávislý orgán, v dohodě se účastněnými orgány mimo vládu;
- (b) Organizaci rehabilitační služby, tvořící druhou část předpokladu B plánu. Tato otázka se zkoumá již nyní v Ministerstvu práce a národní služby;
- (c) ...
- (d) Zařazení zvláštních opatření pro případ podnikového úrazu nebo nemoci z povolání do systému sociálního pojištění;
- (e) Otázku odstupňovaných sazeb pro požitky a příspěvky pro různé části země a různá povolání a různé problémy rozhraničení mezi různými třídami pojištění: Tato otázka může býti vhodně zkoumána nějakým orgánem, který by se mohl státi nakonec navrhovaným Výborem pro sociální pojištění.

Všechny tyto a mnohé jiné otázky si vyžadují podrobného studia. K tomuto studiu dojde automaticky, jakmile bude učiněno zásadní rozhodnutí vytvořiti sjednocený a koordinovaný systém sociální bezpečnosti, jež přinese konec hmotné nouzi.

454. Právě uvedené nastínění postupu neznámá, že plán pro sociální bezpečnost jest nedělitelným co do časového uskutečnění, takže by vše, co jest v něm zahrnuto, muselo býti provedeno v jedné a téže době a jediným aktem parlamentu... I když dojde k rekonstrukci po částech, jest důležité, aby celek byl ovládán jednotou v plánování... Postupné zákonodárství nebude pravděpo-

dobně tak vyhovující a bude na konec nákladnější, společnosti jako celku přinese méně výhod, než všeobecné a sjednocené řešení celého problému sociální bezpečnosti.

Plánování míru za války

455. Jsou někteří, jimž se zdá sledování bezpečnosti nesprávným cílem. Pohlížejí na bezpečnost jako na něco neslučitelného s iniciativou, dobrodružností a osobní zodpovědností. Toto není správný názor na sociální bezpečnost tak, jak jest plánována tímto Reportem. Tento plán není plánem na to, aby se dávalo každému něco za nic a bez obtíží anebo něco, co napotom osvobodí příjemce na vždy od osobní zodpovědnosti a od osobních povinností. Tento plán jest plánem na zajištění existenčního příjmu pod podmínkou služby a příspěvků za tím účelem, aby se lidé přivedli do stavu schopného práce nebo se v něm udržovali. Toho nelze docílit bez přemýšlení a úsilí. Může to býti provedeno pouze soustředěnou vůlí britské demokracie osvoboditi sebe samu od veškerého skandálu hmotné nouze, pro niž není hospodářského ani morálního odůvodnění. Plán přináší možnost a povzbuzení všem jedincům, aby pro sebe získali něco nad národním minimem, aby našli a vytvářeli prostředky k uspokojení potřeb nových a vyšších než jsou pouhé potřeby hmotné.

456. Jsou někteří kteří řeknou, že sledování bezpečnosti tak, jak je definována v tomto Reportu, to jest bezpečnosti příjmové, jest cílem naprosto nedostačujícím. Jejich názor se v tomto Reportu nejenom připouští, nýbrž se i potvrzuje. Plán pro sociální bezpečnost se předkládá jako součást všeobecného programu sociální politiky. Jest pouze jednou částí útoku na pět obrovských zel; na hmotnou Nouzi, již se zabývá přímo, na Nemoci, které často tuto Nouzi způsobují a přinášejí mnohé obtíže v jejím průběhu, na Nevědomost, již si nemůže dovoliti žádná demokracie mezi svými občany, na Špínu s bídou, jež vzniká náhodným rozdělením průmyslu a obyvatelstva a na Zahálku, která ničí bohatství a kazí lidi, bez ohledu na to, jsou-li dobře živeni či nikoliv, v době zahálení. V tom, že se snaží o zabezpečení ne pouze proti hmotné nouzi, avšak proti všem těmto zlům a ve všech jejich podobách a v tom, že ukazuje, že bezpečnost lze spojovati se svobodou a podnikavostí a zodpovědností jednotlivce za jeho vlastní život, britský národ a ti, kdo v jiných zemích sdělili britskou tradici, mají splniti životní službu lidskému pokroku.

457. Jsou opět jiní, kteří nikoliv z nedostatku víry v britskou budoucnost, avšak z opatrnosti budou říkati, že dříve než se národ zaváže k plánu tak velkých celkových nákladů, jak jsou podávány v Reportu, má vyčkati toho, zda

ve skutečnosti jeho prostředky vzrostou po válce v tak dostatečné míře, aby mohly uhradit tato vydání. To jest přirozená opatrnost. Ti, kdo takto smýšlejí, mohou přes to vše podporovati plán jako metodu organisace, bez ohledu na přesné sazby požitků a příspěvků, jichž bude použito a bez ohledu na počet let stanovených pro přechodné období, během něhož starobní pense stoupnou na dostačující výši; tento počet může býti různý a rychlost, s jakou bude stoupati vydání, může býti zvýšena i snížena. Plán pro sociální bezpečnost jest především a hlavně metodou nového příjmového rozdělení tak, aby první a nejnutenější potřeby byly postaveny na první místo, tak aby se nejlepším způsobem využilo kterýchkoli prostředků, které jsou po ruce. Toto stojí za to, aby bylo učiněno, i když prostředky jako celek nedostačují pro životní úroveň, již si přejeme. Avšak jest třeba si uvědomiti, že nic, co jest hmotně pod mírou požitků a pensí zde navrhovaných, nemůže býti spravedlivě pokládáno z důvodů vědeckých za přiměřené lidské existenci. Požitky, příspěvky a pense pod sazby tohoto návrhu mohou pouze znamenati, že náklady na nezaměstnanost nebo nemoce či na děti jsou hrazeny ne v hotovosti, nýbrž nepřímou, utrpením a snížením lidské výkonnosti a účinnosti.

458. Dále jsou někteří kteří řeknou, že ať se to může jeviti jakkoliv záhodným rekonstruovati sociální pojištění nebo činiti jiné plány pro lepší mírový svět, všechny takové starosti musí nyní stranou, aby se Britanie mohla soustředit na nutné válečné úkoly. Není třeba dnes ztráceti slov zdůrazňováním nutnosti nebo nesnadnosti úkolů, které čekají britský lid a jeho spojence. Jenom tehda, přezijí-li vítězně dnešní zápas, umožní svobodě, štěstí a laskavosti, aby se udržely na tomto světě. Pouze tehda, věnuje-li každý jednotlivý občan maximum svého úsilí válečným úkolům, jest možná naděje na brzké vítězství. To nemění tři skutečnosti: že účelem vítězství jest přinésti lepší svět než jest svět starý, ve kterém žijeme; že každý jednotlivý občan pravděpodobně se spíše soustředí na své válečné úsilí, bude-li cítiti, že jeho vláda bude míti včas připraveny plány na lepší svět; že, mají-li býti tyto plány včas připraveny, musí býti vypracovány již nyní.

459. Vyjádření rekonstrukční politiky národem, který jest ve válce, jest vyjádřením toho, jakým způsobem chce národ užiti vítězství až ho bude dosaženo. Ve válce, kterou musí vésti tak mnohé národy společně jako upřímní spojenci, mají-li vůbec dobýti vítězství, takovéto vyjádření může býti životní důležitostí. To bylo uznáno vůdci demokracií na východě i západě Atlantiku tím, že připojili své podpisy na chartu, která vyjadřuje všeobecně to, jak má vyhlížeti svět, který hodlají vytvořiti po válce. Od té doby byla Atlantská charta podepsána ve jmé-

nu všech spojeneckých národů. Pátý bod charty prohlašuje přání amerického a britského státníka „zajistiti co nejúplnější spolupráci mezi všemi národy na hospodářském poli za tím cílem, aby pro všechny zajištěny byly lepší pracovní standardy, hospodářský pokrok a sociální bezpečnost.“ Návrhy tohoto Reportu jsou určeny k tomu, aby byly praktickým přínosem k dosažení sociální bezpečnosti, o níž se zmiňují závěrečná slova. Návrhy se dotýkají pole, jež musí býti obsahem řešení tou či onou cestou při proměně slov Atlantské charty v činy. Neznamenají pokus jednoho národa získati výhody pro své občany na úkor jejich spolubojovníků ve společné věci, nýbrž znamenají příspěvek této společné věci. Nezabývají se zvýšením bohatství britského národa, avšak takovým rozdělením všeho bohatství, jež bude dostupno všem jako celku, aby bylo lze řešiti především nejdůležitější věci, podstatné hmotné potřeby. Tyto návrhy jsou známkou přesvědčení, jež přes všechny různosti ve formách vlády, sjednocují nejenom demokracie, jejichž vůdcové nejdříve podepsali Atlantskou chartu, avšak též všechny jejich spojence. To spojuje spojenecké země a odděluje je od jejich nepřátel.

460 ...Meziministerský výbor sledoval úkol poříditi přehled britských sociálních služeb a zkoumati plány pro rekonstrukci v době nejzrušivější, nejrozsáhlejší a nejkritičtější války, jakou kdy Britanie vedla. ...Ovšem, že se vynořila časem otázka, zda jest možno věnovati takovýmto otázkám ve válce takovou pozornost, jaké jest jim třeba; zda, s ohledem na soustředění na válečné úsilí a vytvoření nejlepší možné rekonstrukce, by neměla býti práce Výboru odložena na doby, ve kterých se bude dostávati více potřebného času. Jest možno klásti tuto otázku a lze ji zodpověděti. Zájem na problémech Výboru, jenž se projevil téměř u všech, kteří stáli před Výborem nebo mu předložili vyjádření, jest pravděpodobně pravdivým odrazem stavu veřejného citění a pravděpodobně představuje správný úsudek o době, kdy se má s rekonstrukcí započítati. Při plánování rekonstrukce sociálních služeb ve chvíli, kdy jest válka v nejvyšším varu, jsou obtíže avšak i výhody. Prevence nouze a zmenšení nemocí — zvláště cíl sociálních služeb — jsou ve skutečnosti společným zájmem všech občanů. Jest možné zajistiti horlivější uvědomění této skutečnosti ve válce než v míru, poněvadž válka přináší národní jednotu. Mohlo by býti možné uskutečniti změny pomocí smyslu pro národní jednotu a ochoty obětovati vlastní osobní zájmy zájmu celku; tyto změny při svém uskutečňování budou přijaty všemi jako pokrok, avšak v dobách jiných by je mohlo býti velmi obtížné prosazovati. Nezdá se býti rozhodně pochyb o rozhodnutí britského lidu, ať jakkoliv těžce zkoušeného válkou, nežítí pouze pro válku, nýbrž též neopustiti myšlenky na to, co může přijíti po

ní. To jest konec konců v souhlase s povahou demokracií, s duchem, ve kterém bojují a s cílem, za který bojují. Vedou válku dnes více vědomě než kdy před tím, ne pro válku, ne za opanování jiných nebo za odvetu, nýbrž válku za mír. Jestliže spojené demokracie mohou dnes ukázat sílu, odvahu a představitivost, jež by se rovnala jejich zjevným snahám, jestliže mohou plánovati pro lepší mír i v době, kdy vedou totální válku, dobudou společně dvojího vítězství, jež jest v pravdě nedělitelné.

461. Osvobození od nouze nelze demokracii vnutiti nebo jí je dáti. Demokracie si je musí vybojovati. Vybojovati si něco vyžaduje odvahy a víry a smyslu pro národní jednotu: odvahy čeliti skutečnostem a obtížím a překonávati je; víry v naši budoucnost a v ideály fair-play a svobody, za kterou století za stoletím naši předkové byli ochotni klásti své životy; smysl pro národní jednotu, překonávající zájmy kterékoliv třídy nebo skupiny. Plán pro sociální bezpečnost, obsažený v tomto Reportu, jest předkládán někým, kdo věří, že v této nejvyšší krizi nebude shledáno, že britskému lidu se nedostává odvahy, víry a národní jednoty, hmotné i duševní síly, hráti příslušnou úlohu při uskutečňování i sociální bezpečnosti, i vítězství spravedlnosti mezi národy, na níž bezpečnost závisí.

20. listopadu 1942.

(Podepsal) W. H. Beveridge

Odhad nákladů na sociální bezpečnost v letech 1945 a 1965³⁴⁾

	1945 milionů	1965 milionů
Sociální pojištění:		
Požitky v nezaměstnanosti (včetně příspěvků na výcvik)	110	107
Požitky v pracov. neschopnosti, jiné než způsobené úrazem	57	71
Požitky pro případ úrazu	15	15
Starobní pense	126	300
Vdovské požitky a poručnic. příspěvky	29	21
Požitky v mateřství (obého druhu)	7	6
Příspěvky na sňatek (výbavné)	1	3
Pohřebné	4	12
Administrativní náklady	18	18
Pojištění celkem	367	553
Podpůrná péče:		
Podpůrné pense	39	25
Ostatní podpory	5	5
Administrativní náklady	3	2
Příspěvky na děti	110	100
Administrativní náklady	3	3
Zdravotní a rehabilitační služby	170	170
CELKEM	697	858

Odhad vydání na sociální pojištění, vzniklého státní pokladně, pojištěncům a zaměstnavatelům ³⁵⁾

	1938–1939	milionů £		
		1945		1965
		Dnešní	Navržené	Navržené
		systémy		
Státní pokladna (a místní dávky na nemocnice a pod. péči)	212	265	351	519
Pojištěnci	55	69	194	192
Zaměstnavatelé	66	83	137	132
Ostatní (zejména úroky)	9	15	15	15
CELKEM	342	432	697	858

³⁴⁾ Estimated Social Security Expenditure. Necht čtenář porovná tuto tabulku s následující. Největší položku činí náklady na starobní pense, jež vzrostou zejména až dosáhnou — po dvaceti letech přechodného údobí — plné výše. Druhé dvě nejvyšší položky jsou náklady na nezaměstnané a na příspěvky na děti.

³⁵⁾ Estimated Cost of Social Security to Exchequer, Insured Persons and Employers at various dates. Jak jest vidno, vydání státu činí okrouhle 60% celkových nákladů, kdežto pojištěnci nesou kolem 20%, při čemž jejich podíl stoupá s průběhem doby z asi 16% na více než 22%, podíl zaměstnavatelů klesá z téměř 20% na něco více než 15%. Lze to vysvětliti především stoupanutím počtů pojištěnců, jednak zvýšením příspěvkových sazeb; pokud jde o zaměstnavatelský podíl, klesá, jelikož se pojímají do pojištění nové třídy, kde pojištěnci nejsou v zaměstnaneckém poměru.

PŘEDBĚŽNÉ SAZBY POŽITKŮ

401. Předběžné poválečné sazby požitků, příspěvků na děti a pod. navrhované vzhledem k předpokládané úrovni cen (§ 231) jsou tyto:

<i>Nezaměstnanost, neschopnost a výcvik:</i>	shillingů týdně
Muž a žena nikoliv výdělečně činná (spojený požitek).....	40/-
Muž s výdělečně činnou ženou, nepobírající požitky	24/-
Svobodný muž nebo žena přes 21 let.....	24/-
Svobodný muž nebo žena ve stáří 18–20 let.....	20/-
Hoch nebo dívka ve stáří 16–17 let.....	15/-
Vdaná žena výdělečně činná, pobírá-li sama požitky.....	16/-

Starobní pense po uplynutí přechodného údobí:

Muž a žena ne výdělečně činná (společná pense)	(základní).....	40/-
Svobodný muž nebo žena, muž s výdělečně činnou manželkou, pojištěná žena, jejíž muž je pod pensionovatelný věk (jednoduchá pense)	(základní).....	24/-
Přídavky k základní pensi podle každého roku odložení odchodu na pensi		
ke společné pensi		2/-
k jednoduché pensi		1/-

Požitky v mateřství (13 týdnů):

Vdaná žena, výdělečně činná, ať platí příspěvky či z nich vyňatá, dodatkem k zvlášť. příspěvku..... 36/-

Požitky ve vdovství (13 týdnů)..... 36/-

Poručnický příspěvek..... 24/-

Příspěvky na osoby odvislé,

t.j. na osoby nad věk předepsaný pro příspěvky na děti odvislé na osobě, pobírající požitky v nezaměstnanosti, nezpůsobilosti nebo ve výcviku 16/-

Příspěvky na děti:

Na všechny děti, pobírá-li zodpovědný rodič jakýkoli požitek a na všechny vyjma prvního, v ostatních případech..... 8/-

Úrazové požitky:

Pro úplnou pracovní nezpůsobilost... Dvě třetiny zjištěného týdenního výdělku, ne však více než £ 3 a ne méně než to, co by bylo placeno jako požitky v jiné pracovní neschopnosti a po případě příspěvky na osoby odvislé.

Pro částečnou nezpůsobilost Pense přiměřená ztrátě výdělečné schopnosti

Zvláštní příspěvky.

jednorázový příspěvek:

Výbavné..... Až do výše £ 10, podle počtu zaplacených příspěvků

V mateřství £ 4

Pohřebné:

Dospělí £ 20

ve stáří 10–20 let £ 15

ve stáří 3–9 let £ 10

pod 3 roky £ 6

Úrazové Budou stanoveny nařízením (§ 334).

ZAOPATŘENÍ BEZPEČNOSTI PRO MUŽE, ŽENU A DVĚ DĚTI (TABLE XIV)

	Před válkou		Navrženo plánem sociální bezpečnosti	
	výše	doba a podmínky	výše	doba a podmínky
Nezaměstnanost	33/- týdně	26 týdnů (poté podpůrná péče, zkoumání poměrů)	56/- týdně	Časově neomezeno a bez zkoumání poměrů). Podmínkou účast na výcviku ve středisku, je-li nezaměst. dlouhodobá
Neschopnost, jiná než z úrazu	15/- týdně	26 týdnů, po té 7/6. Přídatky v někt. př.	56/- týdně	Časově neomezeno a bez zkoumání poměrů
Starobní	20/- týdně	-	40/- týdně	Zanechá-li práce, 2/- týd. Příkladově za každý rok odkladu odchodu na odpočinek. (Plné sazby po uplyn. přech. údobí. Mezitím podp. pense starob. péče na základě zkoumání poměrů).
Vdovství	18/- týdně	-	40/- týdně	Snižuje se podle výdělku. 52/- týd. pro prvních 13. týd. bez srážek
Mateřství	£ 2	-	£ 4	-
Mateřství, je-li žena výděl. činna	další £ 2	-	36/- týd. jako doplněk	-
Pohřebné	nic	-	£ 20	S menšími obnosy na děti
Nezpůsobilost z úrazu	Polovina výdělku až do 30/- týdně	Lze vyrovnati jednorázovým odškodněním	56/- týd. na 13 týd. pak pense 2/3 výdělku až do 76/- tý. a nejm. 56/-. Jednoráz. odškodnění není možné.	-
Lékařské ošetření	Všeob. lékař, v některých příp. dal. pož.	Všeob. lékař, ošetření i v nemocnici, zubní, oční, ošetřov. domovy pro konvalesc. pro cel. rod. Rehabil.		

PODROBNÝ OBSAH ANGLICKÉHO ORIGINÁLU

(Kromě první a šesté části, jichž překlad do češtiny podáváme pouze nepatrně zkrácený.)

	§§
Část I. Úvod a stručný obsah.....	1–40
Část II. Hlavní navrhované změny a důvody pro ně.....	§§ 41–192, t. j.
1. Sjednocení příspěvků.....	41–43
2. Sjednocení správy v Ministerstvu sociální bezp.	44–47
3. Zrušení systémů Schválených společností.....	48–76
Typy Schválených společností	49–52
Rozdělení pojištěnců podle společnosti	53–55
Zvláštní (dodatečné) požitky	56–58
Názory Královské komise 1924–26	59–60
Systém Schválených společností neslučitelný s politikou národního minima	61–63
Nevýhody pojištěnců systému Schvál. spol.	64–65
Nový podklad pro spolupráci mezi státem a Friendly Societies.....	66–69
Problém Industrial Life Offices	70–73
Názory dotázaných organizací	74–76
4. Změna systému úrazového odškodnění	77–105
Nevýhody systému dělnic. úrazov. pojištění.....	79–80
Důvody pro zvláštní opatření pro nezpůsobilost, způsobenou podnikovým úrazem.....	81–85
Důvody pro zvlášť. metody krytí nákladů na nezpůsobilost z úrazu	86–89
Statutární společnosti v urč. prům. odvětvích	90–92
Názory dotázaných organizací	93–96
Sjednocení zodpovědnosti a rozlišování v postupu	97–98
Nová stupnice odškodnění podnikových úrazů a nemocí z povolání.....	99–105
5. Zvláštní a oddělená zdravotní služba	106
6. Uznání manželek v domácnosti za zvláštní pojistnou třídu	107–117
Zvláštní postavení vdaných žen	108–111
Požitky v nezaměstnanosti, neschopnosti a v mateřství	112–113
Anomalies Regulations pro vdané ženy	114–117
7. Rozšíření rozsahu pojištění pro případ neschopnosti a pensí.....	118–121

8. Příspěvky na výcvik.....	122
9. Přizpůsobení požitkových sazeb	123
10. Přizpůsobení podmínek pro čekací dobu	124–126
11. Přizpůsobení podmínek pro příspěvky	127–128
12. Neomezené trvání požitků v nezaměstnanosti	} 129–132
13. Neomezené trvání požitků v neschopnosti	
14. Revize pensijního systému	133–136
15. Sjednocení různých odvětví pojištění pro případ nezaměstnanosti.....	137–148
16. Odstranění vyjímek z pojištění	149–152
17. Nové požitky pro vdovy.....	153–156
18. Všeobecné pohřebné	157–160
19. Přenesení podpůrné péče na Ministerstvo sociální bezpečnosti ...	161–165
20. Revize opatření pro slepce	166–170
21. Přenesení funkcí některých úřadů na Ministerstvo sociální bezpečnosti.....	171–175
22. Statutární výbor pro sociální pojištění.....	176–180
23. Přeměna obchodního úrazového pojištění na veřejnou službu ...	181–192
 Část III. <i>Tři zvláštní problémy</i>	 193–232
Oddíl 1. Požitkové sazby a otázka nájemného	193–264
Problém nájemného	197–216
Osoby v pracovním věku.....	217–223
Osoby na odpočinku	224–225
Mladí	226
Nezaopatřené děti	227–228
Závěry	229–232
Oddíl 2. Problém stáří	233–257
Přechodné údobí pro vzestup starob. pensí.....	241–243
Starob. pense podmíněné odchodem na odpočinek	244–249
Zajištění dnešních pensistů	250–253
Závěry	254–257
Oddíl 3. Problém alternativních odpomocí.....	258–264
 Část IV. <i>Rozpočet pro sociální bezpečnost</i>	 265–299
Vydání v roce 1945 a 1965	268–271
Daně a příspěvky	272–276

Trojdílný systém příspěvků	277–280
Podíly tří stran.....	281–282
Příspěvky v poměru k požitku a schopnosti.....	283–286
Příspěvky pojištěnců	287–288
Financování nezpůsobilosti z úrazu	289–291
Sociální bezpečnost stojí za svoji peněžitou cenu.....	292–295
Část V. <i>Plán pro sociální bezpečnost</i>	300–408
Předpoklady, metody a zásady	300–309
Rozsah sociální bezpečnosti.....	300
Tři předpoklady	301
A. Příspěvky na děti	
B. Všeobecná služba zdravotní a rehabilitace	
C. Udržování zaměstnanosti	
Tři metody bezpečnosti	302
Povinné pojištění pro základní potřeby	
Podpůrná péče pro zvláštní případy	
Dobrovolné pojištění	
Šest zásad sociálního pojištění.....	303–309
Národ a jeho potřeby.....	310–219
Požitky sociálního pojištění a ostatní dávky.....	320–353
Příspěvky povinného pojištění	354–368
Celostátní podpůrná péče	369–374
Dobrovolné pojištění	375–384
Administrace	385–400
Předběžné požitkové a příspěvkové sazby	401–408
Část VI. <i>Sociální bezpečnost a sociální politika</i>	409–461

DODATKY	Strana
A. Financování návrhů týkajících se sociální bezpečnosti	173
Memorandum vládního aktuára	173
B. Dnešní systémy sociálního pojištění a podpůrná péče	211
C. Seznam organizací a jednotlivců, předloživších vyjádření.....	247
D. Problém úrazového pojištění.....	249
E. Správní náklady na různé formy pojištění	278
F. Některá porovnání s ostatními zeměmi.....	287

POLITICKÁ KNIHOVNA „ČECHOSLOVÁKA“

- Sv. 1. HITLER CONTRA BENEŠ
Dr. P. Drtina.....2/-
2. BRITSKÉ IMPERIUM
Prof. R. Muir.....1/6
3. BITVA O ČESKOSLOVENSKO
Sestavil B. Beneš a J. Šubaj.2/3
4. SEDM SET LET ANGLOČESKÝCH VZTAHŮ
K. Kleiner2/9
5. NAŠE POLITICKÁ PRÁCE
Projevy presidenta Beneše a P. Maxy ve Státní radě.1/3
6. RUDÁ ARMÁDA. Div. g. S. Ingr.1/-
7. PRÁVEM REPUBLIKY
Dr. Prokop Drtina1/3
8. HITLEROVA RUSKÁ VÝPRAVA
Plk. gšt. F. Moravec2/-
9. ČSL. ZAHRANIČNÍ POLITIKA
Dr. H. Ripka ve Státní radě 7. I.1942-/9
10. ČERNÁ KNIHA HEYDRICHOVA REŽIMU.
Sestavil J. Hronek, s předmluvou dr. H. Ripky.....4/-
11. NACISM a Naše Státní a Národní Tradice
Dr. Jan Opočenský.....3/-
12. USMERNOVANÉ SLOVENSKO.
Vlado Clementis2/6
13. LIKVIDACE MNICHOVA
Hubert Ripka.....-/9
14. TŘETÍ POSELSTVÍ presidenta republiky Státní radě-/9

ADMINISTRACE „ČECHOSLOVÁKA“

Fursecroft

Brown and George Streets, London, W. 1.

AMBassador 2281

